

Lakeland PyhäNäsi

Tampereen kaupunkiseudun
satamapalvelujen kehittämisen toimintamalli

29.6.2018

Sisältö

Lähtökohdat ja tavoitteet s. 3

Nykytila ja potentiaali s. 4

Benchmarking-kartoitus s. 33

Vaihtoehtoisia toimintamalleja s. 46

Esitys toimintamalliksi s. 61

Toteutuksen tiekartta s. 73

Vaikutukset s. 77

Toimeksiannon tavoitteet ja toteutus

- Tehtävänä on ollut selvittää **vaihtoehtoisia ja selkeitä seudullisia toiminta- tai organisaatiomalleja**, joilla syksyllä 2017 valmistuneen Seutusatamat-hankkeen tavoitteita saadaan toteutettua.
- Pyörää ei ole keksitty uudelleen, vaan työtä on tehty olemassa olevia lähtöaineistoja tiivistäen, havainnollistaen ja tarvittavilta osin täydentäen.
- Keskeiset lähtöaineistot
 - Seutusatamat-hankkeen loppuraportti, 2017.
 - Kaupunkiseudun 54 järvisatamaa sai laatuluokituksen palvelujen mukaan. Raportin mukaan satamia ei tarvita määrällisesti lisää, mutta satamapalveluja tulisi kehittää. Raportti sisältää kunnille suunnattuja palveluiden kehittämisehdotuksia.
 - Vene vie –esiselvityshankkeen tulokset ja tuotokset (venesatamien ja vesistömatkailun kehittämistarpeet), 2015.
- Toimeksiannon toteutuksesta vastasi FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy tammi-kesäkuun 2018 aikana.
- Työtä ohjasi Tampereen kaupunkiseudun infrapalvelujen työryhmä, ja sparraajana toimi erillinen pienryhmä, jonka jäseninä olivat Ritva Asula-Myllynen (Tampereen kaupunkiseutu), Antti Jortikka (Oriveden kaupunki) ja Arto Lammintausta (Tampereen kaupunki). Lisäksi haastateltiin teemaan liittyviä valittuja avaintoimijoita.

Satama-alueiden nykytila: luokitus

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

	Satamaluokan edellyttämät palvelut
I	Vähintään 100 kausipaikkaa ja 10 vierasvenepaikkaa. Enemmän kuin 15 palvelua, esim. aallonmurtaja, käveltävät aisat, loppikarkotin, kahvila, sauna, wc (edellisen luokan lisäksi).
II	Vähintään 50 kausipaikkaa ja 5 vierasvenepaikkaa. 11-14 palvelua, kuten vierasvenelaituri, hyvä sijainti, pysäköintialue, veneluiska (edellisen luokan lisäksi).
III	Vähintään 25 venepaikkaa. 7-10 palvelua, esim. nousutikkaat, valopollarit, liikennöintiyyhteydet, esteettömyys (edellisen luokan lisäksi).
IV	Laituri, jossa venepaikkoja, 4-6 palvelua, kuten pelastusrenkas, aita, jätepiste ja pysäköinti.
V	Laituri, jossa venepaikkoja. Vähäinen määrä muita palveluita.

Luokitus			
Kunta, satama	Nyk./tavoite	Kunta, satama	Nyk./tavoite
Kangasala		Tampere (Näsijärvi)	
Kaivanto (mh)	IV/III	Halkoniemi	II/I
Mobilia (s)	III/II	Jänissaari	I/I
Koivusaari (s)	IV/III	Katiskalahti	III/II
Kaivannon sairaala (p)	V/IV	Kämmenniemi	III/II
		Maisansalo	II/I
Lempäälä		Mustalahti ja Kortelahti	I/I
Myllyranta	IV/III	Naistenlahti	II/I
Vaihlaman Hovi	IV/III	Perkiönlahti	III/II
Uittoranta (s)	III/II	Rauhaniemi	III/II
Kuusiranta (s)	III/II	Santalahti	II/I
Mäyriä (v)	IV/III	Sisaruspohja	V/IV
		Tasanne	III/II
		Tapoonlahti	IV/III
Nokia		Terälahti	V/IV
Eden	II/I	Viitapohja	V/IV
Siuro	III/II	Tampere (Pyhäjärvi)	
Vihola	I/I	Elvala	IV/III
Viinikanniemi	V/IV	Härmälänsaari	III/II
		Laukontori ja Ratina	I/I
Orivesi		Rahola	IV/III
Karpinlahti	III/II	Rantaperkiö	III/II
Koppala (s)	V/IV	Soutukeskus	III/II
Rönni (s)	III/II	Uittotunneli	III/II
Säynäniemi (y)	IV/III	Viikinsaari	V/IV
Purnu (yks.)	IV/III	Viinikanlahti	I/I
Pirkkala		Vesilähti	
Loukonlahti	II/I	Narva (Kostialansaari)	V/IV
Reippi	IV/III	Lammasniemi	III/II
Turri (s)	II/I	Laukon kartano (yks.)	IV/III
Lyhenteiden selitteet		Ylöjärvi	
(mh) Metsähallituksen omistama		Haveri	IV/III
(s) Satamaa hallinnoi veneseura		Kuru	III/II
(p) Potentiaalinen kohde		Serlapuisto	III/II
(v) Virk. alueyhdistyksen omist.		Paappasenniemi	V/IV
(y) Satamaa hallinnoi yrittäjä		Kuusela (Vahantalahti)	III/II
(yks.) Yksityinen satama		Pimeesalmen telakka (yks.)	I/I

Luokiteltuja
satamia yhteensä
54

- I-luokan satamia 6 kpl
- II-luokan satamia 7 kpl
- III-luokan satamia 19 kpl
- IV-luokan satamia 13 kpl
- V-luokan satamia 9 kpl

Rekisteröityjen veneiden määrät

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Tampereen kaupunkiseutu	Vesikulkuneuvotyyppi			Yhteensä
	01 Moottorivene	02 Purjevene	03 Muut	
Tampere	3 296	462	203	3 961
Ylöjärvi	888	24	44	956
Kangasala	869	4	29	902
Nokia	770	5	16	791
Orivesi	492	6	13	511
Lempäälä	451	1	23	475
Pirkkala	378	.	27	405
Vesilahti	167	.	5	172
Yhteensä	7 311	502	360	8 173
%	89,5	6,1	4,4	100

Vesikulkuneuvorekisteriin kuuluvat runkopituudeltaan vähintään 5,5 m pitkät purje- tai moottoriveneet.

Vesikulkuneuvot on merkittävä rekisteriin myös silloin, kun valmistajan ilmoittama moottoriteho on vähintään 15 kW eli 20,4 hv.

	Vesikulkuneuvotyyppi			Yhteensä
	01 Moottorivene	02 Purjevene	03 Muut	
Koko maa	188 339	14 091	5 897	208 327
%	90,4	6,8	2,8	100,0

Lähde: Trafi. Rekisterissä olevat vesikulkuneuvot vesikulkuneuvotyypeittäin ja kunnittain 31.3.2018

Vesistöyhteydet kaupunkiseudulta	Vesikulkuneuvotyyppi			Yhteensä
	01 Moottorivene	02 Purjevene	03 Muut	
Virrat	539	9	28	576
Mänttä-Vilppula	516	5	20	541
Ruovesi	571	5	18	594
Pälkäne	573	3	11	587
Sastamala	663	6	19	688
Hämeenkyrö	308	1	4	313
Ikaalinen	421	4	7	432
Akaa	391	4	7	402
Valkeakoski	839	15	22	876
Hämeenlinna	1647	13	57	1717
Janakkala	330	.	9	339
Yhteensä	6798	65	202	7065
%	96,2	0,9	2,9	100,0

Ensirekisteröinnit, Tampereen kaupunkiseutu, tammi-joulukuu 2017

Tampereen kaupunkiseutu	Vesikulkuneuvon tyyppi								Yhteensä 1-12/2017
	01 Moottori-vene	02 Purjevene	03 Ilmatäytteinen/RIB	04 Hydrokopteri	05 Vesiskootteri	06 Moottoripurjehtija	07 Ilmatyyny- alus	08 Muu	
Tampere	71	.	.	.	29	.	.	.	100
Kangasala	13	.	1	.	5	.	.	.	19
Ylöjärvi	13	.	.	.	6	.	.	.	19
Pirkkala	11	.	.	.	7	.	.	.	18
Nokia	11	.	.	.	1	.	.	.	12
Lempäälä	7	.	.	.	4	.	.	.	11
Orivesi	9	.	.	.	1	.	.	.	10
Vesilahti	.	.	.	.	2	.	.	.	2
Yhteensä	135	0	1	0	55	0	0	0	191

Ensirekisteröinnit, koko maa, tammi-joulukuu 2017, vertailu 2016 ja 2015

KOKO MAA	1-12/2017	1-12/2016	Muutos	1-12/2015	Muutos
01 Moottorivene	2 754	2 870	-4,0 %	2 967	-3,0 %
02 Purjevene	11	29	-62,1 %	22	31,8 %
03 Ilmatäytteinen/RIB	67	45	48,9 %	66	-30,3 %
04 Hydrokopteri	3	.	-	5	-80,0 %
05 Vesiskootteri	692	649	6,6 %	533	21,0 %
06 Moottoripurjehtija	1	1	0,0 %	1	0,0 %
07 Ilmatyyny- alus	8	1	700,0 %	4	-75,0 %
08 Muu	42	44	-4,5 %	47	-8,5 %
Yhteensä	3 578	3 639	-1,7 %	3 645	0,0 %

Pirkanmaa yht. 264
ja Kanta-Häme yht.
73 ensirekisteröintiä
2017.

Rekisteröimättömät veneet ja vesikulkuneuvot

- **Rekisteröimättömiä veneitä** on rekisteröityihin verrattuna noin kolminkertainen määrä
 - Lähes puolet rekisteröimättömistä veneistä on soutuveneitä.
- **Saunalauttoja** on alueella vähintäänkin yli 30, ja niiden määrä on ollut kasvussa
 - Saunalautta on rekisteröitävä, jos sen moottoriteho on vähintään 15 kW (yli 20 hv) tai jos siinä on moottori tai purje ja rungon pituus on vähintään 5,5 m.
 - Vesikulkuneuvorekisterissä saunalauttoja ei vielä näy.

Esimerkkejä alueen saunalautoista:

www.saunalauttatampere.fi

Tampere

www.koskikellujat.fi

Lempäälä

www.saunalauttakangasala.fi

Kangasala

Risteilyjä

- Hopealinjat (Suomen suurin sisävesivarustamo), www.hopealinjat.fi
 - m/s Silver Sky -aluksella Pyhäjärvellä, lähdöt Tampereen Laukontorilta
 - m/s Silver Moon -aluksella Vanajavedellä, lähdöt Hämeenlinnan satamasta
 - s/s Tarjanne -aluksella Virroilla ja Ruovedellä
- Kuutar, www.kuutar.fi
 - Näsijärvellä m/s Merete
 - Pyhäjärvellä, Vanajavedellä ja Hiidenjoella m/s Kulkuri
- TampereBayCruises, www.tamperebaycruises.com
 - Risteilyjä Pyhä- ja Näsijärvellä
- Lisäksi muita pienempiä toimijoita

Silver Moon -iltapäiväpäiväristeily Tampereella
(Kuva: Hopealinjat)

Leirintä/karavaanarialueita

- Viinikanniemen leirintäalue (Nokia Camping)
- Peltomäki Wake Valley, Ylöjärvi
- Taulaniemi, Teisko
- Maisansalo, Teisko
- Säynäniemi, Orivesi
- Tampere Camping Härmälä (muuttumassa asuinalueeksi, uusi paikka osoitettu Alasjärven pohjoisrannalta Niihamassa)

Maisansalon karavaanialue
Venesatamaa uudistettu hiljattain
(mm. laiturit, valaistus)

Venevuokrausta

Brand Line Oy

Tampere, 33100 TAMPERE
<http://www.brandline.fi>
myynti@brandline.fi
050 555 5900

Brand Line tarjoaa veneristeilyjä ja venetaksipalveluja Tampereen Pyhä- ja Näsijärvellä. Risteilyn yhteyteen voi halutessaan tilata myös saunomista, ruokailua ja erilaisia hauskoja vesiruokailuaktiviteetteja.

Heittokalastusretki - Längelmäveden Venematkat Oy

Kirjasniementie 140, 35300 Orivesi
<http://www.venematkat.fi>
langelmaveden@venematkat.fi
0400 233 746

Heittokalastusmatkaan kuuluu vene ja kippari, heittokalastusvälineet, turvallisuusvälineet ja virvoitusjuomat. Matkan kesto noin 3 tuntia. Veneeseen voidaan ottaa 4 kalastavaa asiakasta.

Järvi-Suomen Venevuokraus

Laiturikatu 1, 33230 Tampere
<http://www.finnlake.com/vuokraus>
lasse.sourander@paijatmark.inet.fi
040 759 7679

Näsijärven laivastoomme kuuluu kaksi teräsvenettä sekä kotimainen ikiklassikko Family Cruiser. Vuokraa vene viikoksi tai pidemmäksi jaksoksi ja nauti Pirkanmaan monipuolisesta venematkatilatarjonnasta!

Vuokraa kalastusvene

Kirjasniementie 140, 35300 Orivesi
<http://www.venematkat.fi>
langelmaveden@venematkat.fi
+358 400 233 746

Vuokraa Saimaa-soutuvene sekä kalastusvälineet ja suuntaa apajille. Veneessä on pieni perämoottori, liivit sekä heitto- ja mato-onget ja sumpu. Veneessä voi kalastaa 3 henkilöä.

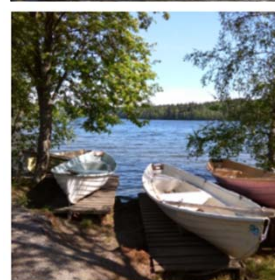
TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

Merimuikku vuokraveneitä Näsijärvellä

Talvialantie 5, 34130 Ylöjärvi
<http://www.merimuikku.com>
info@merimuikku.com
0400 491970

Buster perämoottorivene vuokrattavana Näsijärvellä. Sopii hyvin kalastukseen ja retkeilyyn. Veneen voi siirtää trailerilla muihinkin vesistöihin. Saatavana myös 9 metrin Merimuikku-matkavene pitemmille reissuille.

Vuokraa soutuvene tai SUP-lauta Kaukajärvellä

Kaukajärven Riihiniemi, 33710 Tampere
<http://www.kaukajarvi.net>
kaukajarviseura.ry@gmail.com
+358 405174464

Vuokraa Kaukajärvisseuran soutuvene ja nauti Kaukajärven kauneudesta! Veneet sijaitsevat Riihiniemen rannassa, veneen avaimen saa rannan kioskista, ja pelastusliivit sisältyvät vuokraan (valittavana erikokoisia liivejä). Uutta! Kioskilta vuokrattavana myös SUP-lautoja!

Venetaksi

Laukontori, 33200 Tampere
<http://www.venetaksi.com>
hristopop@gmail.com
050 569 6042

Haluatko tutustua vesitse Tampereen upeisiin maisemiin? Voit käydä grillaamassa, terassilla ja ravintolassa syömässä muun muassa Viikinsaareissa, kylpylä-hotelli Edenissä ja Viinikanniemen leirintäalueella. Tilaa vain meiltä kuljetus!

Kajakki vuokraus - Längelmäveden Venematkat Oy

Kirjasniementie 140, 35300 Orivesi
<http://www.venematkat.fi>
langelmaveden@venematkat.fi
0400 233 746

Vuokraa kajakki ja lähde melomaan! Vuokrattavana on 7 yhden hengen kajakkeja ja yksi kahden hengen kanootti.

Veneiden säilytystä, huoltoa ja kuljetusta

- Tampereen kaupungilla on talvisäilytysalueita (säilytys vedessä)
- Veneseurat tarjoavat jäsenilleen talvisäilytyspaikkoja
- Esimerkkejä yksityisistä tai yhdistysten palveluista
 - Raholan Pyrkivä järjestää veneiden talvisäilytystä Tampereella (Ratapihankadun veturihalli)
 - Kangasalan Vuokrapaikka Oy, talvisäilytystä, www.vuokrapaikka.com
 - Hämeen Pienkonehuolto Oy, Orivesi, veneiden huolto- ja säilytyspalveluja www.hameenpienkonehuolto.fi
 - Nokian Venehuolto, veneiden huolto, kuljetus ja talvisäilytys, www.nokianvenehuolto.fi
 - WaveMotor Oy, Tampere ja Kangasala, myynti, verkkokauppa, huolto, www.wavemotor.fi
 - Lempäälän venekuljetus, www.boatmove.eu
- Veneiden kuljetuksia Näsijärven ja Pyhäjärven yhdistävän Pispalan uittotunnelin ja ns. kumikanavan läpi hoitavat yksityiset yrittäjät.
- Tampereen satamatoimisto tarjoaa 2018 alkaen lukittuja kanoottien säilytyspaikkoja sekä Pyhä- että Näsijärven puolella.

Ympärivuotisuutta ja pidennettyä sesonkia veden äärellä

- Retkiluisteluratoja löytyy Pirkanmaalta Moro-lehden selvityksen (2/2017) mukaan ainakin toistakymmentä. Suurinta osaa listauksen luistinradoista ylläpidetään talkoovoimin.
- Tampereella yksityinen Hiking Travel, Hit ylläpitää Näsijärvellä retkiluistelurataa ja välinevuokraamoja sekä Siilinkarin majakkasaarella talvikahvilaa viikonloppuisin ja hiihtolomaviikolla talvikaudella. Muita talviaktiviteetteja ovat esim. lumikenkäily ja hiihto.
www.hikingtravelhit.fi
- Kalastusseurat järjestävät mm. pilkkikilpailuja. Jääpurjehdusta harrastetaan myös, toimijana mm. Näsijärven Jääpurjehtijat.
- Risteilyt jatkuvat pitkälle syksyyn, ja esim. Hopealinjojen kausi päättyy perinteisesti uudenvuodenristeilyyn.
- Mm. Maisansalon karavaanialueella on aktiivista ympärivuotista toimintaa, ja esimerkiksi vetouistelukisoja on vielä myöhään syksyllä.
- Tampereella ja sen lähikunnissa on yli 20 yleistä saunaa, joista useimmissa on myös mahdollisuus pulahtaa talvella avantoon. Aamulehti arvioi alkutalven 2017 aikana niistä 22: <https://www.aamulehti.fi/i ihmiset/tiesitko-kuinka-monessa-yleisessa-saunassa-tampereen-ymparistossa-voi-saunaa-luku-saattaa-yllattaa-24316127>
- Uima- ja urheiluseurat ylläpitävät talviuintipaikkoja, joita on alueella kymmeniä. Esimerkiksi Tampereen kaupungin ympäristöterveyden valvonta-alueella on 13 talviuintipaikkaa.
- Saunaravintola Kuuma on rakenteilla Tampereen keskustaan Laukontorin rantaan. Kaksikerroksinen kokonaisuus pitää sisällään noin 500 neliötä kerrosalaa ja runsaat 500 asiakaspaikkaa. Lisäksi siihen kuuluvat Ratinan suvantoan rajattu erillinen pulahtamisallas sekä kahteen tasoon sijoittuvat terassialueet.

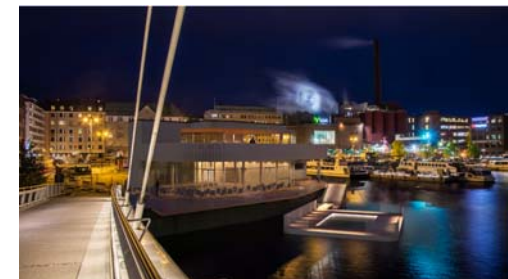
Kuva:
Purjeen
Viemää,
Näsijärven
Jää-
purjehtijat

Kuva: Aamulehti

Kuva: Aamulehti

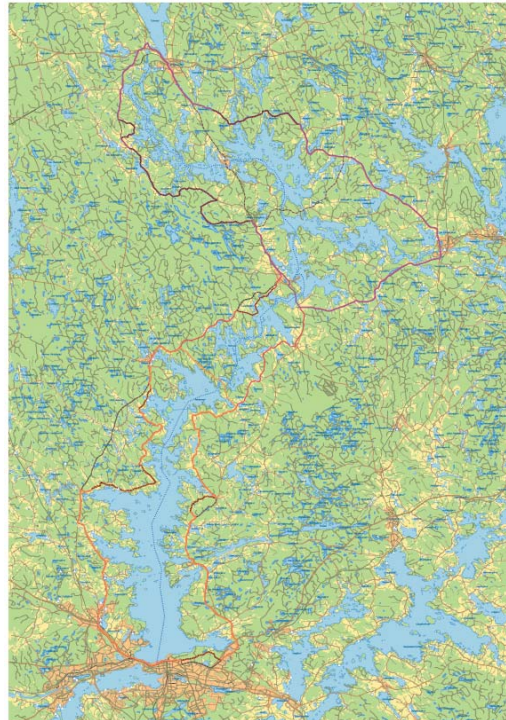
Saunaravintolan Kuuman havainnekuva:
Janne Kantee, arkkitehti, SAFA Honkatalot/
WhiteNight Lighting Oy)

Ei vain veneilyä – potentiaalia myös satama-alueiden lähistön palveluilla

- Kaupalliset palvelut, ravintolat, kahvilat
- Kulttuuripalvelut
- Matkailukeskittymät
- Nähtävyydet
- Majoituskohteet
 - Hotellit, hostellit
 - Vuokramökit
 - Erikoismajoitus
- Camping/karavaanarialueet
- Luonnonpuistot, luontoreitit
- Ohjelmapalvelut
- Vuokrauspalvelut
- Risteilyt, bussi/laiva-yhdistelmät

KytKentä matkailuun: PyhäNäsi-matkailureitistö

- PyhäNäsi on erityisesti polkupyöräilijöille suunniteltu, vesistöjä kiertävä matkailureitistö, joka nojaa paikallisiin palveluihin ja kärkekohteisiin.
- Reitistö tarjoaa tällä hetkellä kahdeksan eripituista pyöräilymatkaa.
- PyhäNäsin kehityksestä ja markkinoinnista vastaa Ekokumppanit Oy, ja yhteistyössä on mukana mm. Hopealinjat

<http://nasijarvireitti.fi>

<http://pyhajarvireitti.fi>

KytKentä matkailuun: Visit Tampere

- Alueen matkailun edistäminen ja markkinointi
- Matkailuneuvonta
- Markkinointiyhteistyö
- Convention Bureau

Visit Tampere on ottamassa käyttöön Bokun-järjestelmää matkailutuotteiden online-myyntialustaksi ja markkinapaikaksi. Bokun on käytössä mm. Finnairilla.
<http://bokun.io/>

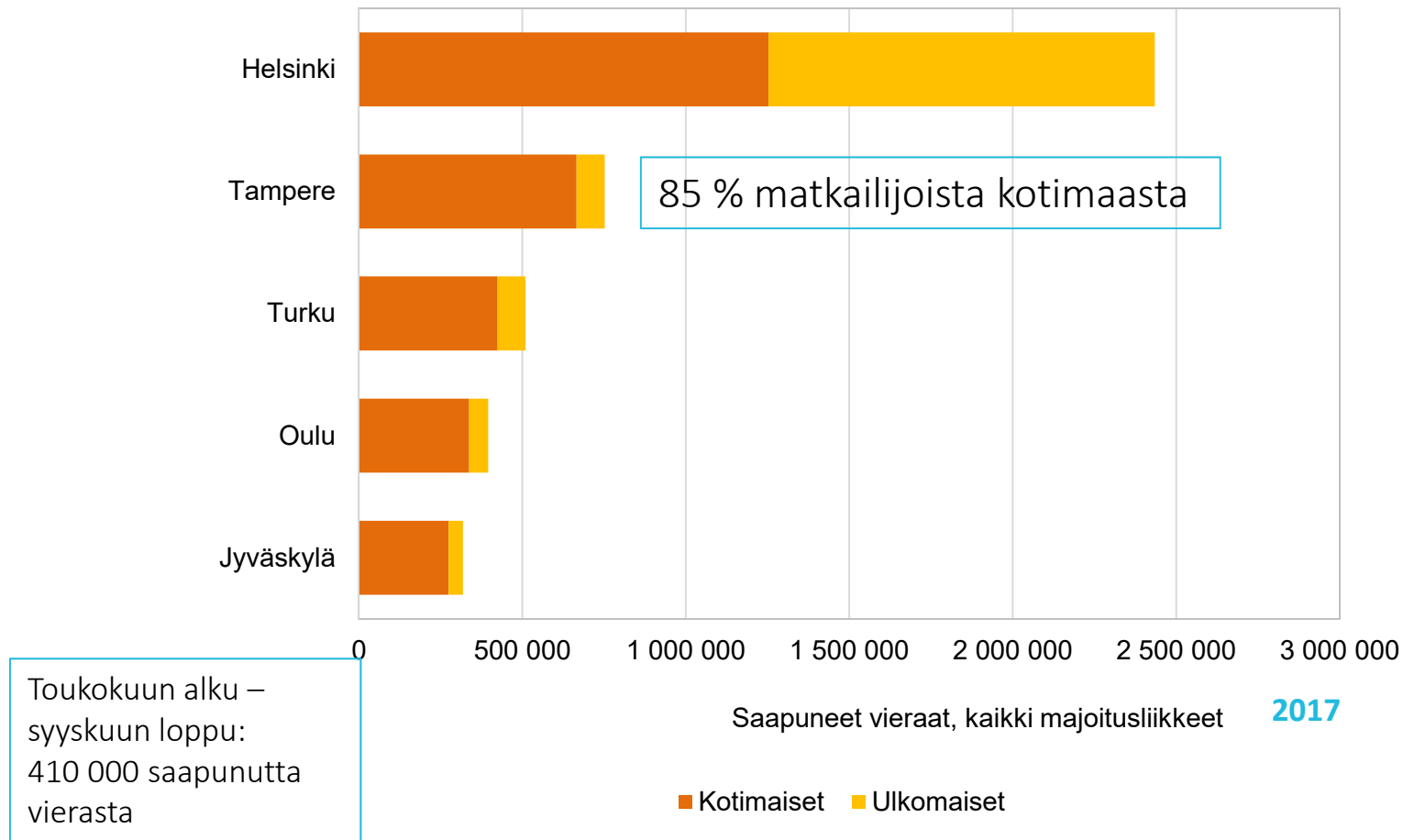
Ajankohtaista mm.

- Kansainvälisten matkailijoiden määrän kasvattaminen
- Hotelli-investoinnit, mm. Tampereen Kansi
- Lentoyhtiöiden houkuttelu
- Särkänniemen alueen kehittäminen ja ympärivuotinen vetovoima
- Lakeland-yhteistyö: Näsijärvi, Pyhäjärvi
- Teiskon kehittäminen: Kaanaa, Murikka-opisto ja Maisansalo
- Hiilineutraalius kaiken toiminnan läpileikkaavana

KESTÄVÄN MATKAILUN HUB –EAKR-hanke 1.8.2018 – 31.7.2020

- Tavoitteena on muodostaa rantatunnelin myötä autoilta vapautuneen Särkänniemi-Mustalahden alueesta kestävän matkailun hub, joka konkretisoituu alueen uusina matkailupalveluina. Projektiin liittyy mahdollisesti myös Järvikeskuksen sisällön ja liiketoiminnan kehittäminen.
- Särkänniemen alueesta halutaan kehittää yhtenäisen matkailupalveluiden ekosysteemin, joka tarjoaa kestäviä vähähiilisiä palveluratkaisuja erityisesti lähiympäristön elämys-, matkailu- ja virkistysmahdollisuuksia hyödyntäen

Tampereen kaupunkiseutu: saapuneet matkailijat

Lähde: SeutuNet/Tilastokeskus

Strateginen viitekehys: kaupunkiseutu ja Pirkanmaa

TAMPEREEN KAUPUNKI- SEUDUN RAKENNE- SUUNNITELMA 2040

Tavoitteet:

1. Varaudumme väestön kasvuun
2. Tiivistämme yhdyskuntarakennetta
3. Kehitämme keskustoja ja keskuksia
4. Parannamme asuinympäristön laatua ja monipuolisuutta
5. Vahvistamme elinkeinoelämän kasvua
6. Uudistamme liikkumisen tapoja
7. Parannamme palvelujen saavutettavuutta
8. Edistämme seudullisesti merkittävien hankkeiden toteutusta
9. Parannamme suunnitelman sitovuutta ja toteuttamisen ohjelmointia

MAL-sopimus 2016-2019

- Kestävän yhdyskuntarakenteen hankkeet
- Monipuolinen asuntotuotanto ja palvelujen saavutettavuus
- Ulkoiset yhteydet ja elinkeinojen sijoittumisen ja digitalisaation tuki

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

Pirkanmaan maakuntaohjelma

Tulevaisuuden kaupunkiseutu -strategia

Strateginen viitekehys: Tampereen strategia 2030

- Visioissa:
 - **Pohjoismaiden vetovoimaisin elämyskaupunki**
 - Maailmalla tunnettu, kansainvälinen ja vahvasti verkottunut 300 000 asukkaan viihtyisä ja elävä kaupunki
- Kansainvälisen tason kulttuuri- ja tapahtumatarjonta:
 - Tampereen kansainvälistä tunnettuutta vetovoimaisena kulttuuri-, tapahtuma- ja urheilukaupunkina vahvistetaan. Tampere investoi tulevaisuuden kulttuurikaupunkiin kansainvälisen vetovoiman lisäämiseksi sekä kaupungin ja kaupunkilaisten identiteetin vahvistamiseksi. Uusia kulttuuri- ja urheilutapahtumia hankitaan kaupunkiin kunnianhimoisesti.
 - Kaupunki toimii aktiivisesti alueen kaupunki- ja matkailumarkkinoinnissa, matkailutarjonnan kehittämisessä sekä alueen toimijoiden yhteistyön vauhdittamisessa. Kaupungin merkittävät hankkeet ja investoinnit vahvistavat alueen tunnettuutta ja vetovoimaa.
 - Kaupungin kulttuuri- ja tapahtumatarjonta, luonnon monimuotoisuus ja turvallinen elinympäristö muodostavat kansainvälisesti kiinnostavan matkailukokonaisuuden. Tampereen (mm. Teisko) ja sen lähialueiden matkailua kehitetään yhteistyössä muiden kuntien ja elinkeinoelämän kanssa.
- Viihtyisyyden ja vetovoiman vahvistaminen:
 - Laadukkaat ja monipuoliset viheralueet ja -verkostot
 - **Vesistöjen kestävä hyödyntäminen**

Strateginen viitekehys: Suomen matkailustrategiat

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

SUOMEN MATKAILUN KASVUN JA UUDISTUMISEN TIEKARTTA 2025

- Matkailukeskusten ja yritysverkostojen teemapohjaisen yhteistyön vahvistaminen sekä uudet avaukset tuotekehityksessä, myynnissä ja markkinoinnissa
- Kilpailukykyisen ja monipuolisen tarjonnan kehittäminen matkailun ja muiden alojen rajapinnoista
- Markkinointitoimenpiteiden vaikuttavuuden lisääminen ja tuotteiden helppo ostettavuus
- Kasvua ja uudistumista tukeva, kilpailukykyinen toimintaympäristö

Kulttuurimatkailun kehittämisstrategia kv-markkinoille

Tuotetarjonnan teemat: tapahtumat, taiteen lajit, kulttuuriperintö, elämäntavat. Temaattiset painopistealueet:

- suomalainen elämäntapa: live like a local; paikan tuntu; luontosuhde; sosiaaliset käytännöt; tutustuminen ihmisiin, paikallisuuteen, urbaaniin kulttuuriin, kulttuuriperintöön, historiaan, tarinoin (elämykset)
- ruoka: lähiruoka, villiruoka, ruokakulttuuri; matkailijan osallistaminen, elämyksellisyys
- design ja arkkitehtuuri: muotoilu, muoti, arkkitehtuuri
- luova talous ja taide

PINNALLA 2018 ETENKIN ALUEYHTEISTYÖ (MM. LAKELAND-TEEMA) JA DIGITALISAATIO

Talvimatkailun kehittämisstrategia

”Suomesta Pohjois-Euroopan talviloman ykkönen.” Kehitetään suurten kv-talvikohteiden tarjonnasta erottuvaa, monipuolista talvitarjontaa lumi- ja jääosaamisen pohjalta

Kesän
luonto-
aktivi-
teettien
kehittämis-
strategia
”Suomi on Euroopan paras out-
doors-
kesäloma-
maa”

Hyvinvointimatkailun kehittämisstrategia kv-markkinoille

”Suomi on maailman paras luonnollisen hyvinvoinnin lähde”

Ruoka- matkailustrategia

”Hungry for Finland!
Ruoka tärkeäksi ja elämykselliseksi osaksi Suomen matkailua!”

Visit Finlandin tuotekehityksen strategiset teemat ja painopistealueet vuoteen 2020:

Hyvinvointi: sauna, autenttisuus, maaseudun hyvinvointilomat, metsä, vesi); Kulttuuri: tapahtumista elämäntapaan (luontosuhde, paikallisuus, suomalaisuus, kulttuuriperintö, historia, tarinat), design; Kesä: helppotasoinen luonnossa liikkuminen (lihasvoimin toteutettavat aktiviteetit), luontoreitit ja infra, vesistön puhtaus; Talvituotteiden monipuolistaminen: lumi- ja jääosaaminen, uudet talviaktiviteetit, revontulet, arktinen elämäntapa, joulukalenteri. **Painopistealueet**: suomalainen ja paikallinen ruoka, hiljaisuus, kulttuurin ja luonnon yhdistäminen

Strateginen viitekehys: Järvikeskus

- Särkänniemen alueelle, Mustalahden satamaan suunnitteilla olevan Järvikeskuksen tavoitteena on olla **seudullinen järvimatkailun portti** ja tarjota yhteinen ja **ympärivuotinen** paikka järvistä nauttimiseen.
- Tampereen järvimatkailumarkkinoinnin keihäänkärki, matkailijalle helppo paikka löytää
- Suunnitelmissa on mm. järvi- ja avantokylpylä, monipuolista aktiviteettitoimintaa ja välinevuokrausta, tapahtumia, yhteistä tekemistä sekä luontotietoa ja elämyksiin perustuvaa oppimista (Outdoor center – toiminta).
- Kävijätavoite on 200 000 henkeä vuodessa.
- Järvikeskuksen valmistelua koordinoi Ekokumppanit Oy yhteistyössä Tampereen kaupungin, Särkänniemi Oy:n, Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen ja muun yhteistyö- ja avaintoimijaverkoston kanssa.

<http://lakenaturecenter.fi>

Tavoitteena on kehittää liiketoiminnallista näkökulmaa sekä aktiviteettien varausjärjestelmää. Periaatteena on, ettei myydä kaikkea mahdollista vaan omia tuotteita, jossa mukana olevat yrittäjät ovat toteuttajina.

Strateginen viitekehys: Järvi-Suomen Western Lakeland -yhteistyöhanke

- Neljän maakunnan (Päijät-Häme, Kanta-Häme, Pirkanmaa ja Keski-Suomi) yhteismarkkinointi- ja myynninedistämishanke
- Tavoitteena lisätä alueen tunnettuutta, edistää Järvi-Suomen matkailutoimijoiden palveluiden myyntiä ja hakea kasvua erityisesti kansainvälisiltä markkinoilta (kohdemaina Japani ja Saksa)
- Yhteistyö näkyi jo Matka 2018 -messuilla "Western Lakeland" -nimisen yhteisosaston muodossa.
- Taustalla on kattomarkkinointiprojekti, jossa Business Finlandin matkailua edistävä Visit Finland -yksikkö kehittää yhteistyössä Järvi-Suomen matkailuorganisaatioiden kanssa Järvi-Suomesta Lappia vastaavaa houkuttelevaa matkakohdetta ja aluebrändiä.

"Suomi tunnetaan matkailumaana kansainvälisesti lähinnä Lapin luonnosta ja Helsingin kulttuuritarjonnasta. Ihmiset eivät kuitenkaan mieti matkaillessaan kunta- tai maakuntarajoja vaan etsivät ylipäätään ainutlaatuista nähtävää ja koettavaa kohdemaassa. Pelkästään Tampereen seudulla on yli 200 kaunista järveä sekä upeaa kulttuuri- ja matkailutarjontaa, mm. maailman ainoa Muumimuseo. Ylimaakunnallisella yhteismarkkinoinnilla pystymme tarjoamaan matkailijoille kattavammin kiinnostavaa tekemistä ja pidentämään siten heidän viipymäänsä Suomessa. Haluamme ehdottomasti olla mukana luomassa yhteistä näkyvyyttä Suomen järvimatkailulle."

*Kumppanuusjohtaja Noora Heino,
Visit Tampere Oy*

Matkailun ja vapaa-ajan trendejä ja ilmiöitä

TAMPEREEN
KAUPUNKI

MEGATRENDEJÄ JA AJUREITA

- Ilmastonmuutos
- **Hiilineutraalius**
- Talouden painopiste itään
- **Kaupungistuminen**
- **Digi & mobi**
- **Some ja silmäiltävä sisältö**
- Big data ja IoT
- Pelillisuus, lisätty todellisuus
- **Jakamistalous**
- **Pop up- ja kokeilukulttuuri**
- **MaaS**
- Bio- ja kiertotalous (ruoka ja energia)
- Työelämän/työn murros
- Elinikäinen oppiminen

KESTÄVÄÄ MATKAILUA

- **Ympäristötietoisuus arkea, vastuullisuus nousussa**
- **Ympäristöasioiden hoidon puutteet huomataan heti**
- **Luxury without guilt:** ei tuhlaa luonnonvaroja, lihasvoimalla liikkuminen, kierrätys, vähähiilinen ruoka ja juoma

ISOJA TRENDEJÄ MATKAILUSSA

- Kokemuksellisuus, elämykset, moniaistisuus
- **LOHAS (lifestyles of health and sustainability)**
- Kulttuuri- ja luontomatkailu
- Paluu perusasioihin, arjen luksus ja ylellisyyt
- Aitous, paikallisuus, Go Local
- **Staycation (lähellä kotia)**
- DIY (Do It Yourself)
- "Löytöretkeily", social tourism

FCG

MONINAISIA KULUTTAJIA

- Kysyntä pirstaloituu, palveluodotukset jakautuvat
- Hinta-laatu-suhde: "tarpeeksi hyvä"
- Supersaturaatio = valtaosa ihmisten tarpeista on tyydytetty jo melko tai erittäin hyvin
- **Matkailijat entistä vaativampia ja hintatietoisempia**
Matkustamisella ilmaista omaa statusta ja identiteettiä
- **Snacking - lyhytloimat, paljon koettavaa, tehokas ajankäyttö, viime tipan varaukset**

LÄHI- JA PIKARUOKAA

- **Lähi- ja paikallisuus**, ympäristö-ystävällisyys, vastuullisuus ja terveellisyys
- Villiruoka
- Fast casual – kohtuuhintaisia ravintoloita, nopeus, tuoreus, aitous, gastropub
- Ruokamatkailu

MONINAISTA MAJOITUSTA JA MAJOITTUMISTA

- **Erikoismajoitus**
- Flexotel ym.
- Poshtel
- Workation
- Glamping (glamour + camping)
- Garden camping
- **Vertaismajoitus**
- **Konteista on moneksi**

UUSIA KUJEITA

- MAMIL – middle-aged man in lycra
- Nextpedition - yllätysmatkat
- Unimatkailu, napercising
- Hayvacations – "heinäntekolomat"
- Workation, Bleisure (työ & loma)

IKÄÄNTYVÄT JA MUUTTUVAT MARKKINAT

- 55+ - suurin kasvu seuraavan 20 vuoden aikana, varakkaita, vielä töissä
- "Superseniorit, 65+ - ison kasvun ryhmä, energisiä, aktiivisia, varakkaita, vaativat laatua
- Perhekoot pienenevät
- DINK – double income, no kids, DINK & DOGS
- Yhteisöt - ystäväpiirit, yhteisöt harrastusten ja tuotemerkkien ympärillä, FB-ryhmät -> teema ja samanhenkiset ihmiset kohdetta tärkeämpiä
- 3G (3 generations) – 3 sukupolven matkat
- VFR – visiting family and relatives

UUSIA SUKUPOLVIA

- Y-sukupolvi (millennials), Z-sukupolvi
- Hipsterit, hipsterilomat
- Yuccies (young urban creatives)
- Flashpackers - vaativia, enemmän rahaa kuin perinteisillä reppureissaajilla (backpackers)
- Downshifting ("leppoistaminen"), slowlife
- **Nowners (ei omistamiselle)**
- Flash mobit (äkkiryhmät), kulttuurijammailu
- Fitness-buumi

PARADOKSEJA

- **Räätälöinti, laatu, henkilökohtainen palvelu vs. innovatiiviset itsepalveluratkaisut**
- Joko-tai-kuluttaja; hintavertailu vs. brändit ja elämykset
- Digitaalisuus vs. unplugging, "johdot irti"
- Joka vuosi jotakin uutta vs. kohdeuskollisuus
- Etäinen, kiinnostava vs. kaukainen, unohtuva
- Autenttinen arki vs. elämys
- **Extreme vs. turvallinen seikkailu**
- Pienet perheet vs. 3G
- "Zen", solo travel vs. group rejuvenation

Toimintaympäristö: veneilyn trendejä

- Visio 2025 – tulevaisuuden venepalvelut –tutkimuksen (2011) mukaan veneily koetaan miellyttäväksi harrastukseksi sekä siihen liittyvät elämys- , luonto- ja harrastusmahdollisuudet laajoina ja houkuttelevina.
 - Veneily harrastuksena kiinnostaa, mutta monet jättävät kiinnostuksesta huolimatta aloittamatta. Veneilyyn kasvetaan usein sisään lapsuuden perheen harrastuksen kautta ja kynnys aloittaa veneilyharrastus myöhemmällä iällä on korkea.
 - Helppoutta arvostaville on tarjottava omia palveluita, ja toisaalta ikääntyneet kaipaavat jatkossa enemmän veneilytoimintaan liittyviä tukipalveluita.
 - Arviolta 20 % väestöstä ei koe veneilyä missään muodossa mielenkiintoisena, mutta 80% kuluttajista veneily voisi olla houkutteleva harrastus, jos sitä tarjottaisiin nykyistä laajemmissa ja joustavammissa muodoissa.

NYKYISET VENEILIJÄT

Veneilyä
perinteisesti, mutta
saattavat kaivata
jotain uutta

KIINNOSTU- NEET

Veneily kiinnostaa,
mutta jokin este
aloittamiselle on

UUDET RYHMÄT

Perinteinen veneily
vierasta, mutta
veneilyn
elämyksellisyys
kiinnostaa

Toimintaympäristö: veneilyn trendejä

- Uusia sukupolvia ja harrastajaryhmiä tulossa:
 - Halvat ja nopeat pikkuveneet kiinnostavat etenkin pääkaupunkiseudulla
 - Sinkkunaiset ovat nouseva veneenostajaryhmä
 - Veneilyperinne siirtyy sukupolvelta toiselle etenkin purjeveneilyssä
- Veneilyn raskitteeksi koetaan erityisesti (pääoma, aika, sitoutuminen):
 - Osaamisen puute , aloittamisen vaikeus
 - Nykyveneilyn muoto ja brändi ei houkuttele
 - Toimivien palvelukonseptien puute

Vierassatamilta odotetaan myös kesämökin kaltaista viihtyisyyttä ja ”terassimaisia” laituri paikkoja.

Aivan viimeaikaista ilmiötä veneilyn harrastajien mukaan on nuorten keskuudessa leviävä trendi kuljettaa venettä trailerilla vesistöstä toiseen.

Toimintaympäristö: veneilijöiden rahankäyttö

- Veneilijöiden rahankäyttö ei jakaudu tasaisesti veneilypäiviä kohti, vaan rahaa käytetään rantautumisten yhteydessä.
 - Näin ollen taloudelliset vaikutukset kohdentuvat niille alueille ja niihin satamiin, joiden alueella tai ympäristössä on veneilijöitä kiinnostavaa ja monipuolista palvelutarjontaa.
- Selvityksiä veneilijöiden rahankäytöstä järviseuilla:
 - Savonlinnan seudulla tehdyn selvityksen mukaan veneessä yöpyneet matkailijat käyttivät rahaa keskimäärin 92,8 €/henkilö/vuorokausi. Keskimääräinen venekunnan koko oli 2,5 henkilöä ja viipymä 2,2 vuorokautta, joten veneessä majoittuva matkaseurue toi paikkakunnalle matkansa aikana yhteensä noin 510 €/matka. Eniten rahaa veneessä yöpyneet käyttivät ravitsemispalveluihin (32 %), ostoksiin päivittäistavarakaupoista (17 %) ja polttoaineeseen (13 %). Muita merkittäviä kulutuskohteita olivat kulttuuripalvelut (9 %), majoituspalvelut (9 %) ja erikoiskauppaostokset (9 %).
 - Päijät-Hämeen matkailun tulos- ja työllisyys selvitykseen (2016) sisältyneen matkailija-tutkimuksen mukaan vierasvenesatamassa yöpyneet käyttivät rahaa keskimäärin 47 €/henkilö/vuorokausi (ostokset päivittäistavarakaupasta 15,7 €, ravitsemispalvelut 11,9 €, ostokset erikoiskaupoista 8,6 €, polttoaineostot 4,9 €, muu rahankäyttö 2,8 €, liikennepalvelut 1,4 €, viihde- ja virkistyspalvelut 1 € ja kulttuuripalvelut 0,7 €).

Keskeisiä ilmiöitä veneilyn ja veneilijän ympärillä

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

ILMASTON-
MUUTOS VOI
PIDENTÄÄ
VENEILYKAUTTA

HYVÄSSÄ
TALOUSTILAN-
TEESSA
TRENDINÄ
VENEKÖÖN
KASVU JA
UUSIEN/KAKKOS-
VENEIDEN
HANKINTA

VENEILIJÄ
KÄYTTÄÄ
KESKIMÄÄRIN
2500 EUROA
VUODESSA
VENEILYYN (SIITÄ
VEROJA YLI 900
EUR)*

*Lähde: Finnboat

KESTÄVÄ KEHITYS
JA
TURVALLISUUS

DIGITALISAATIO:
"DIGI-
LÖYDETTÄVYYS",
VARATTAVUUS,
OSTAMISEN
HELPPOUS

VENEILIJÄ
ELÄÄ MOBIILI-
MAAILMASSA

VENE-
SATAMIEN
HYVÄT PERUS-
PALVELUT
ODOTUSTEN
YKKÖSENÄ

TOIVOTAAN
TIETOA JA
OPASTEITA
LÄHIALUEIDEN
PALVELUISTA

TAPAHTUMAT
VETOVOIMA-
TEKIJÄ

Potentiaalisia kohderyhmiä

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

	Veneilijät	Paikalliset & mökkeilijät*	Karavaanarit ja perheet	Pyöräilijät ja motoristit	"Haaveilija-veneilijät"
ARVOT	yhdessäolo, veneily elämäntapana, järviluonto, maisemat, paikalliset perinteet, asioimisen helppous ja laadukkuus	tekemistä, liikuntaa, paikallisten ihmisten kohtaaminen, veden äärellä viihtyminen, veden äärellä asuville venepaikka	rauhallisuus, viihtyminen, turvallisuus, yhdessäolo ja tekeminen lasten kanssa	uusien paikkojen kokeminen, yhdessäolo samanhenkisten ihmisten kanssa	kiinnostus liikkua vesillä, halu kokea järviluontoa, turvallinen vesielämys
PAIVELUT	toimivat ja monipuoliset satamapalvelut, sauna, ruoka, tuoretuotteet, ostokset, yöpyminen, liikkumispalvelut satamasta, venekuljetus (etenkin uisteluveneilijät)	kaupan palvelut, kahvila-ravintola, tapahtumat, toritoiminta, venevuokraus	peruspalvelut (suihkut, sauna, keittomahdollisuus), edullinen ja rauhallinen kahvila-ravintola, lastenhoito, vuokraustoiminta lasten ohjelmalvelut	kahvila-ravintola, tankkaus, huoltopisteitä, varaosia	veneen vuokraus, vesiretket, risteilyt, vesistön ohjelmalvelut, yöpyminen veneessä, eväspaketit
TEKEMISTÄ	illanvietot, nähtävyydet ja käyntikohteet (maa/vesi), tapahtumat, kalastus, mahdollisuus uintiin	omatoimiset aktiviteetit ympärivuotisesti	leikkipaikka, piknik, uimaranta, minigolf, onginta, lyhyet risteilyt ja vesiretket,, omatoimiset aktiviteetit	käyntikohteita, mahdollisuus yöpyä (vähän tavaraa mukana), motoristien kokoontumiset (maisematiet, mukaviin paikkoihin palataan)	lyhyet veneretket, kalastus

Potentiaalisia kohderyhmiä

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

	Ryhmät, seurueet, risteilymatkailijat (myös kv)	Hyvinvointia ja rentoutumista etsivät	Special interest: luonto, kulttuuri, kalastus	Eränkävijät ja seikkailijat	KV-matkailijat Vrt. Visit Finland matkailijatutkimus 2015
ARVOT	yhdessä oleminen ja tekeminen, uudet kokemukset ja elämykset, hauskanpito	Kauas kaikesta ja irti arjesta ja stressistä, hyvinvointia ja terveyttä luonnosta ja kulttuurista, ripaus luksusta ja elämyksellistä hoivaa, slow life/lyhytlomat	kiinnostus luontoon, historiaan ja kulttuuriin, tarve kokea uutta, oppia, tehdä käsillä, osallistua ja edistää luonto- ja kulttuuriympäristön säilymistä, ”modernit humanistit”	monipuoliset palvelut ja luonnossa liikkumisen mahdollisuudet, vesillä liikkujia, eränkävijöitä ja erähenkisiä reppureisaaajia, metsästys ja kalastus kiinnostaa	uusiin paikkoihin tutustuminen, paikalliset erikoisuudet sekä paikallinen elämäntapa ja arki, maisemat, vesistöt
PALVELUT	kahvila-ravintola, käyntikohteet, nähtävyydet, tapahtumat, toritoiminta, tapahtumatilat, risteilyt, elämyspaketit	majoitus, ruoka, hyvinvointipalvelut	retkipalvelut, vuokraus, neuvonta, majoitus, kuljetukset, kurssimuotoiset sisällöt, kalastukseen liittyvät palvelut	luvut, opastukset, majoitus, vuokraus, valmiit ja räätälöidyt paketit, kalastusretket, retkievää	ravintola, lyhyet ohjelmat ja pienet elämykset, risteilyt ja ohjatut veneretket, isompien laivojen pysähtyminen ja vesille pääsy tärkeitä
TEKEMISTÄ	lyhyet ohjatut kierrokset käyntikohteissa, ohjattu toiminta, ostokset, matkamuistot	helpot luonto- ja liikunta-aktiviteetit, turvalliset seikkailut, helposti vesille	vene- ja luontoretket, linturetket, DIY (do-it-yourself), kalastus (omatoiminen/ohjattu)	melonta, kalastus, sukellus	ostokset, matkamuistot (myös DIY), turvalliset seikkailut

Vahvuuksia

- Tehdyistä selvityksistä ja toimintaa linjaavista strategioista on hyvä ponnistaa
- Kaupunkiseudun kuntien yhteistyö ja tahtotila
- Kasvava kaupunkiseutu

- Luonto, järviluonto, puhtaat vesistöt
- Kaupunkiseudun matkailutarjonta, vierailukohteet ja kaupalliset palvelut
- Tampereen vetovoima ja imago

- Päätieyhteydet
- Lentoasema

Mahdollisuuksia

Sijainti, saavutettavuus, synergia

- Vesistöt kaupunkiseudun tärkeänä vetovoimatekijänä
- Satamien brändäys
- Yhteiset konseptit ja teemat
- Matkailureittien kehittäminen ja tuotteistaminen
- Tampereen matkailijavirtojen hyödyntäminen

Markkinatrendit

- Lähiruoka, paikallisuus ja aitous
- Luonto- ja kulttuurimatkailu
- Hyvinvoinnin etsiminen
- Teemapohjainen matkailu
- Jakamistalous ja uuden sukupolven veneilykulttuuri (vuokra- ja taksiveneiden potentiaali)
- Turvalliset seikkailut

Ei vain veneilyä!

- Aktiviteetteja satamassa, helposti vesille eri tavoin + oheispalveluja, vene- ja välinevuokrausta, saunalauttoja
- Lähiympäristön vierailu- ja retkikohteet sekä tapahtumat
- Majoitusmahdollisuudet
- Kaikki veneet eivät ole yöpymiskelpoisia
 - Pidempikestoisella matkalla veneilijät voisivat mielellään majoittua mukavasti esim. yhdeksi yöksi (veneessä kuuma tms.)
 - Palvelukonseptien kehittäminen eri asiakassegmenteille
- Asukkaiden "olohuone" -ajattelu
- Sataman fasilitteettien monikäyttöisyys ja yhteiskäyttö

Uusi teknologia

- Älykaupunki- ja älysatamaratkaisut
- Älykäs valaistus
- Mittaaminen
- Informaatiota kävijöille ja kävijöistä (big data)
- Energiatehokkuus
- Uusiutuva energia
- Veneteknologia ja sähköveneet

Kehittämisen- ja investointitarpeita

Sijainti, saavutettavuus, synergia

- Lähialueen kohteiden saavutettavuuden (fyysinen, digitaalinen, näkyvyys, löydettävyys) kehittäminen: matkailukohteet ja nähtävyydet, kaupat, tapahtumat, majoitus...
- Kuntien virkistysympäristö ihmisten tietoisuuteen
- Liikenneyhteydet ja liikkuminen palveluna (MaaS)
- Väylämerkinnät, opastus
- Tieyhteydet perille
- Esteettömyys
- Pysäköinti
- Asumisen ja veneilyn yhdistävien vyöhykkeiden kehittäminen

Palvelut

- Palveluntuottajien yhteistyö
- Tuotteiden ja teemareittien paketointi
- Helppo varattavuus ja ostettavuus (digi&mobi)
- Kävijäkokemuksen parantaminen
- Vuokravenekapasiteetti
- Lisää risteilytarjontaa Näsijärvellä
- Talven potentiaalin hyödyntämisessä tarvitaan uusia toimijoita, nykyisten kasvattamista sekä aktiviteettikeskittymiä

Veneilyn infrastruktuuri ja uudet ratkaisut

- Lisää venepaikkoja suhteessa väestönkasvuun
- Laituripaikkoja isommille veneille
- Polttoaineenjakelu
- Septitankkien tyhjennys
- Laiturien kunto
- Turvallisuus
- Vesi- ja jätehuolto
- Energiatehokkuus
 - Veneiden sähköntarve lisääntynyt
 - Latauspisteet
 - Mistä ja miten uudentyyppisiä risteilylaivoja
- Turvallisuus, valvonta
- Viihtyisyys

Haasteita

- Venekauden lyhyys $\neq$ toiminnan ympärivuotisuus
- Sään suuri vaikutus veneilyyn ja palvelujen kysyntään
- Veneilysesongin piteneminen esim. ilmaston lämpenemisen vuoksi synnyttää haasteita turvallisuudelle (pimeys)
- Veneily kilpailee muiden aktiviteettien kanssa ajasta
- Liiketoiminnallinen kannattavuus
- Yhteistyön toimivuus (PPPP)
- Paikallisten toimijoiden kehittämisresurssit ja pienten yritysten tuotteistusvalmiudet
- Investointien rahoitus

Toiminta- ja yhteistyömalleja

- BalticSailing on 42 sataman yhteistyöverkosto Saksassa ja Tanskassa.
- Verkoston tavoitteena on mainostaa pienekkää veneilyaluetta sekä sen laajentumismahdollisuuksia.
- Kohderyhmät ovat pääasiassa kotisatamaveneilijät Saksasta ja Tanskasta, joita kannustetaan vierailemaan muissa alueen satamissa.
- Yhteisiä toimenpiteitä ovat esimerkiksi:
 - Etujärjestelmä (10 % alennus jäsensatamiin / alennusta sataman yhteistyökumppaneilta)
 - Jäsenkortti (voi ostaa myös sellainen, jolla ei ole venepaikkaa jäsensatamissa)
 - Esite ja internet-sivut satamista ja alueesta
 - Yhteiset markkinointitoimenpiteet
- Lisätietoja: www.balticsailing.de

Toiminta- ja yhteistyömalleja

- Yritys nimeltä “im-jaich” operoi 9 satamassa Saksassa Itämeren rannalla
- Yrityksen päämaja hoitaa keskitetysti taloudellisen suunnittelun, seurannan, satamapaikkojen ja palveluiden hinnoittelun, henkilöstöhallinnon sekä markkinointitoimenpiteet (kokonaisuudelle sekä yksittäisille satamille, yhteinen ilme ja palvelustandardit).
- Jäsenkortti ja alennuksia veneilijöille muista satamista.
- Lisätietoja: www.imjaich.de

MARINAS

Why not enjoy Northern Germany's most magnificent harbours, amidst the wind and waves – ideal spots for rest and relaxation. You can choose from Lake Müritz, the North Sea coast or the Baltic coast, in the heart of some of Europe's loveliest yachting waters that offer every modern comfort.

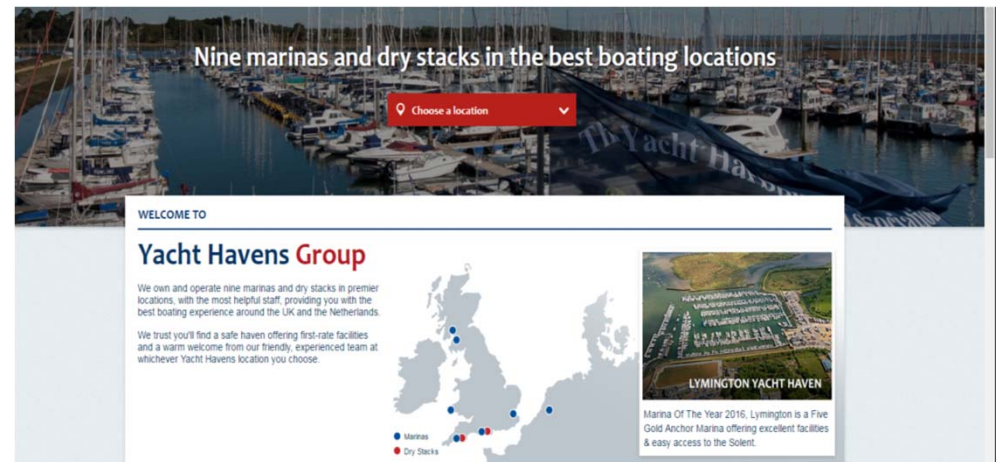
Toiminta- ja yhteistyömalleja

- Compagnie des Ports du Morbihan
- Julkisoikeudellinen venesatamaoperaattori Ranskassa
- Vastuu ylläpidosta, hallinnoinnista ja kehittämisestä sekä markkinoinnista
- Osakkeenomistajina Morbihanin alue ja kuntia
- Omistaa 15 satamaa ja neljä matkailukohdetta
- Lisätietoja:
www.compagniedesportsdumorbihan.com

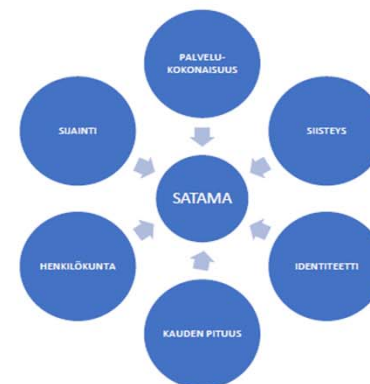
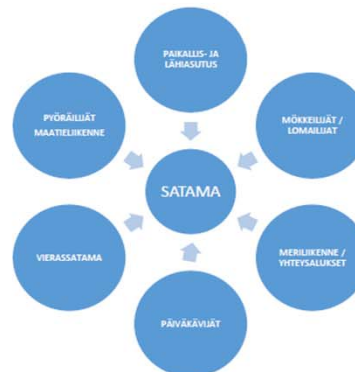
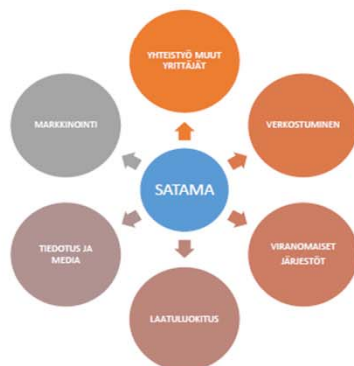
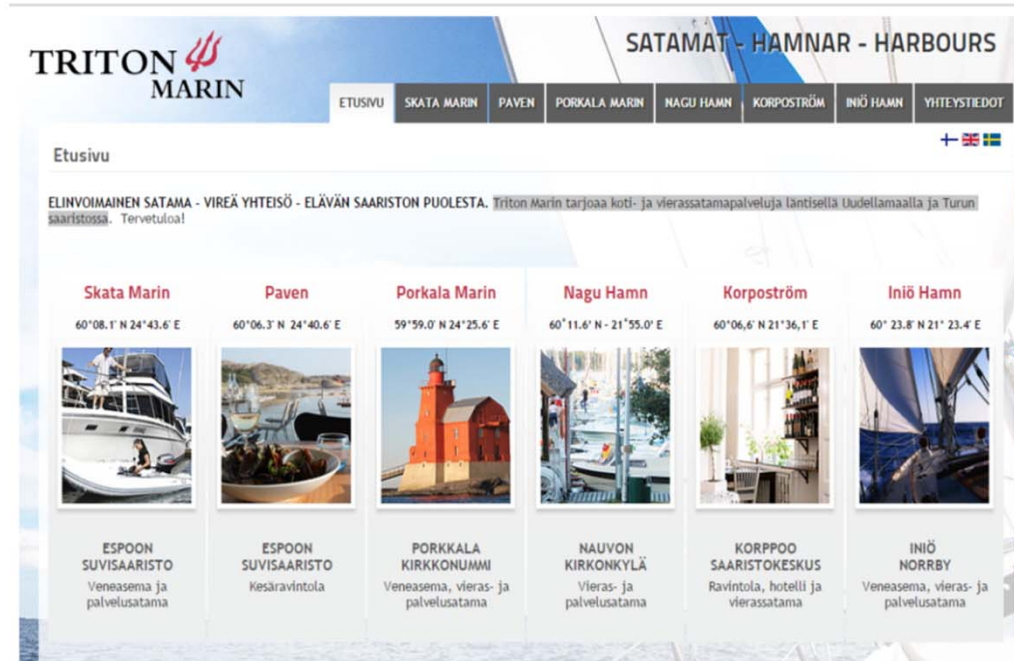
Toiminta- ja yhteistyömalleja

- Yacht Havens Group Limited
- Omistaa 9 satamaa, joissa 4000 venepaikkaa (UK, Hollanti)
- Myös kaupallisia kiinteistöjä satamien yhteydessä
 - Toimistotiloja
 - Myymälätiloja
 - Varasto- ja huoltotiloja
 - Omistus, kehitys, hallinnointi, markkinointi
- Etuja venepaikan vuokraajalle/omistajalle omasta ja muista satamista
- Lisätietoja: www.yachthavens.com

Toiminta- ja yhteistyömalleja

- Triton Marin tarjoaa koti- ja vierassatamapalveluja läntisellä Uudellamaalla ja Turun saaristossa
- Hallinnoi ja markkinoi, ei omista
- Tavoitteena sataman vetovoimaisuuden edistäminen laaja-alaisesti
- Lisätietoja: www.tritonmarin.fi

Toiminta- ja yhteistyömalleja

- Marinetek – New Port -konsepti
- Marinetek- konserniin kuuluva Marinetek Marinas Oy omistaa Suomessa New Port- venesatamaketjun (konsernin tytäryhtiöitä) ja on rakennuttanut ja operoinut ko. satamia vuodesta 2001. Satamista on mahdollista vuokrata venepaikka lyhyeksi tai pitkäksi aikaa.
 - Pääkaupunkiseudulla Keilalahti, Kalanokka, Jollas
 - Kotka, Padasjoki, Sysmä, Virpiniemi (Oulu), Imatra
 - Lappeenrannan Rauhassa sijaitsevan New Port Saimaa Gardens -venesatama myyty Holiday Club Resorts Oy:lle.
 - Aiemmin operoinut myös Tampereen Ratinanrantaa.
- Oheistoimintoja: New Port Yacht Club, toimii osassa New Port –satamia ja organisoi veneiden katsastuksia, opastaa jäseniään veneilytaidoissa sekä järjestää veneilyyn ja satamaan liittyvää virkistystoimintaa
- Lisätietoja: www.marinetek.fi/newport

Toiminta- ja yhteistyömalleja

- **Case New Port Imatra:** Marinetekin ja Meritaidon yhdessä omistamalla venesatamayhtiöllä (New Port Imatra) on Imatran kaupungin kanssa 20 vuoden sopimus Lammassaaren sataman käyttöoikeudesta ja palvelujen tuottamisesta.
 - Sopimuksessa (2015) kaupunki luovutti omistamansa satamarakenteet yksityiselle toimijalle. Se sai samalla myös päävuokralaisena yksinoikeuden vuokra-alueen liiketoimintaan.
 - Satamayhtiön tarkoitus on operoida satamaa ja kehittää sen palveluja sekä uudistaa satama kokonaisuudessaan seuraavan 10 vuoden aikana. New Port Imatra on sitoutunut kehittämään satamaa 1,4 miljoonan investointiohjelmalla vuoteen 2025 mennessä. Investoinnit rahoitetaan sataman tuotoilla eli venepaikkojen vuokrilla.
 - Sopimukseen sisältyy viisi vapaavuotta, jonka jälkeen yritys maksaa kaupungille vuosittaista 24 000 euron vuokraa.

60- ja 70-luvuilla venesatamaa kehitettiin kaupungin rahoituksella, ja vuoteen 2015 asti veneilijöiden palveluista huolehti kolmannen sektorin toimijana Imatran venekerho.

Uusi toimija, New Port Imatra, solmi Saimaan Vene Oy:n kanssa sataman palveluista sopimuksen, jonka oli tarkoitus päättyä vuoden 2021 lopussa. Saimaan Vene ilmoitti joulukuussa 2017 sanovansa sopimuksensa irti.

Saimaan Veneen irtauduttua Imatran venekerho toimii jälleen venesataman isäntänä. New Port Imatra ja Imatran venekerho allekirjoittivat isännöintisopimuksen 13.3.2018. Sopimus kattaa alustavasti vuoden 2018, mutta tarkoituksena on, että venekerho jatkaa sataman isännöintiä tämän vuoden jälkeisen viisivuotiskauden.

Toiminta- ja yhteistyömalleja

30MILES- vieras- satama- verkosto

Porvoon uusi vierassatama, Laivasilta, Tervasaari ja Klamila ovat osa 30MILES-verkostoa, jossa on mukana vaikuttava joukko vierassatamia itäiseltä Uudeltamaalta, Kymenlaaksosta ja Virossa.

Yhteisenä tavoitteena on luoda turvallinen pienvenesatamien verkosto, josta löytyy palveluiltaan kiinnostava ja käytöltään kestävä kohde aina 30 merimailin välein.

Kullakin satamalla on oma, erottuva profiiliinsa, mutta yhteistyön avulla satamia ja niiden näkyvyyttä veneily- ja matkailukohteina voidaan kehittää isommalla otteella.

YHTEISTYÖMAHDOLLISUUKSIA

YHTENÄINEN NÄKYVYYS JA MARKKINOINTIYHTEISTYÖ

- Kansainvälinen markkinointi, sähköinen saavutettavuus
- Opastus/tervetulotoivotus vierassatamaan tulijoille (yhdenmukainen, tunnistettava, esim. liikennevalot, "majakka", laituripaikkaan opastaja)
- Mahdollisuudet yhteiseen koordinointiin (tuotekehitys- ja tapahtumayhteistyö, markkinointi, myynti)

YHTEISET KONSEPTIT JA RESURSSIT

- Yhteiset peruskonseptit - kuitenkin paikallisin toteutuksin: Easy Stay, Easy Sails, Easy Activities, Local Visits & Experiences, Events & Venues
- Tuotteistetut 30MILES –reitit, paketoitunut / omat valinnat, teema-, seikkailu- ja bongausreitit satamasta satamaan
- 30MILES®-eväspaketti paikallisin maustein
- 30MILES®-kanta-asiakaskortti ja -pisteet etuineen
- 30MILES® Share Boat Club (vuokravenekanta, veneiden käyttöoikeus)
- Takuulähdöt, yleisövenetket, regatat ym. "haaveilijaveneilijöille"
- Yhteistyö venekaluston, lisämajoituksen ym. hankinnassa esim. tapahtumien aikaan, vuoroviikoin tms.
- Yhteistyö turvallisuuden kehittämisessä ja siihen liittyvissä uusissa teknologioissa

TAPAHTUMAYHTEISTYÖ

- Tapahtumien ketju satamissa
- Vastavuoroiset vierailut satamasta toiseen
- Yhdistysten yhteistyö
- 30MILES®-regatta esim. 3 vuoden välein

Toiminta- ja yhteistyömalleja

- Naantalin kaupungin venesatama siirtyi vuodenvaihteessa 2015 Naantalin Matkailulta toimintaa varten perustetulle Naantalin Vierasvenesatama Oy:lle.
 - Yksityinen yritys, omistajina Petri Silvon ja Miska Pekkolan perheet.
- Yhtiöllä on Naantalin keskeisimmästä satamasta ja merialueista 20 vuoden käyttösopimus. Se on myös ostanut kuusi vierasvenelaituria (kelluvat laiturit) ja huoltoaseman.
 - Käyttösopimuksen mukaan vuokra on sitä halvempi, mitä enemmän yritys investoi.
 - Lisäksi Naantalin Vierasvenesataman hoidettavana on alueen 180 vierasvenepaikkaa sekä noin 200 vuokrattavaa veneiden kotipaikkaa.
 - Naantalin kaupunki vastaa edelleen kiinteistä kävelylaitureista sekä kävelysillasta.
- Yhtiö on jo investoinut laitureihin sekä uuteen palvelurakennukseen, ”After Sail 714”, jossa myös ravintola, 36 asiakaspaikkaa ja yli 70-paikkainen terassi
 - Investoinnit n. 1 MEUR -> venepaikkojen hintoja korotettu
- Lisätietoja: www.naantalinvierasvenesatama.fi

Palveluja

- Ruokakassipalvelu paikallisen supermarketin kanssa. Tilatut päivittäistavarat tuodaan kerran päivässä satamaan viiden euron kuljetusmaksua vastaan. Paikallinen urheiluseura hoitaa kuljetukset
- Follow me –vene. Veneilijän soitettua tai veneen ilmestyessä horisonttiin yrittäjät opastavat kumiveneellä saapujat näiden toiveiden mukaiseen paikkaan. Palvelu toimii veneilykaudella 24/7.

Jakamistaloutta – esimerkkinä DOKK

- Palvelun tavoitteena on tehdä veneilypalvelujen tarjoaminen helpoksi ja vaivattomaksi kenelle tahansa
- Palvelujen tarjoajat ovat joko yrityksiä tai yksityisiä, jotka saavat palkkansa laskutuspalveluyrityksen kautta.
- Veneet ovat palveluja tarjoavien tahojen omistamia, usein yksityisomistuksessa.
- DOKK perii välittämistään palveluista provision, jolla palvelua rahoitetaan.
- Lisätietoja: <https://dokk.fi>
- Vastaavia muitakin, mm. <https://www.skipperi.fi/>

DOKK Vuokraus Rasti Veneilytietos Myy Dokkissa 0 kpl

DOKK 2018 veneet ja palvelut nyt saatavilla!

Dokk charter, risteilyt ja veneretket

Lajittelu: suomen kieli Showing all 16 results

 Labour Day Race 30.4 - 1.5.2018 225,00 € /henkilö Myyjä: Yhteistyöprojekti	 Charterpurjehdus kipparoidulla Swan 51 veneellä Alkaen: 2300,00 € /2 päivää Myyjä: Southern Ocean Co.	 Päivä merellä - Beneteau First 47.7 Alkaen: 1375,00 € /päivä Myyjä: Sail Away
 Helsinki - Tallinna Race Swan 51 Eira 2018 350,00 € /henkilö Myyjä: Southern Ocean Co.	 Hangö Regatta 2018 6-8.7 (pidennettävissä 4-10.7) 380,00 € /henkilö Myyjä: Southern Ocean Co.	 Saaristomeren lomariisteily Alkaen: 590,00 € /henkilö Myyjä: Seasonoflife.com
 Helsingin saaristokierros RIB-veneellä Alkaen: 455,00 € Myyjä: FinRIB	 Hanse 385 viikoksi Alkaen: 1450,00 € - 3100€ Myyjä: Seazime	 Veneristeily Vaasan saaristossa - Strömsö ja lähisaaristo 45,00 € /henkilö Myyjä: MIZZEN venevuokraus
 Purjehdusretki aidolla purjelaivalla Alkaen: 900,00 € Myyjä: Purjelaiva Ingrid	 Jääkarhupurjehdus Alkaen: 195,00 € per henkilö Myyjä: Kupittaan Henkilöpojat	 Saaristoristeily Helsinki Alkaen: 450,00 € Myyjä: classic SKUM
		

Satamaoperaattorin työkaluja

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

marinacloud

Kaupallisia
toiminnanohjausratkaisuja sataman
operatiiviseen johtamiseen ja
myyntiin

Varaukset eri venetyypeille, myynti,
resurssit, sataman interaktiivinen
kartta yms.

Asiakas-, resurssi-, talous-,
raportointi yms. hallinnat

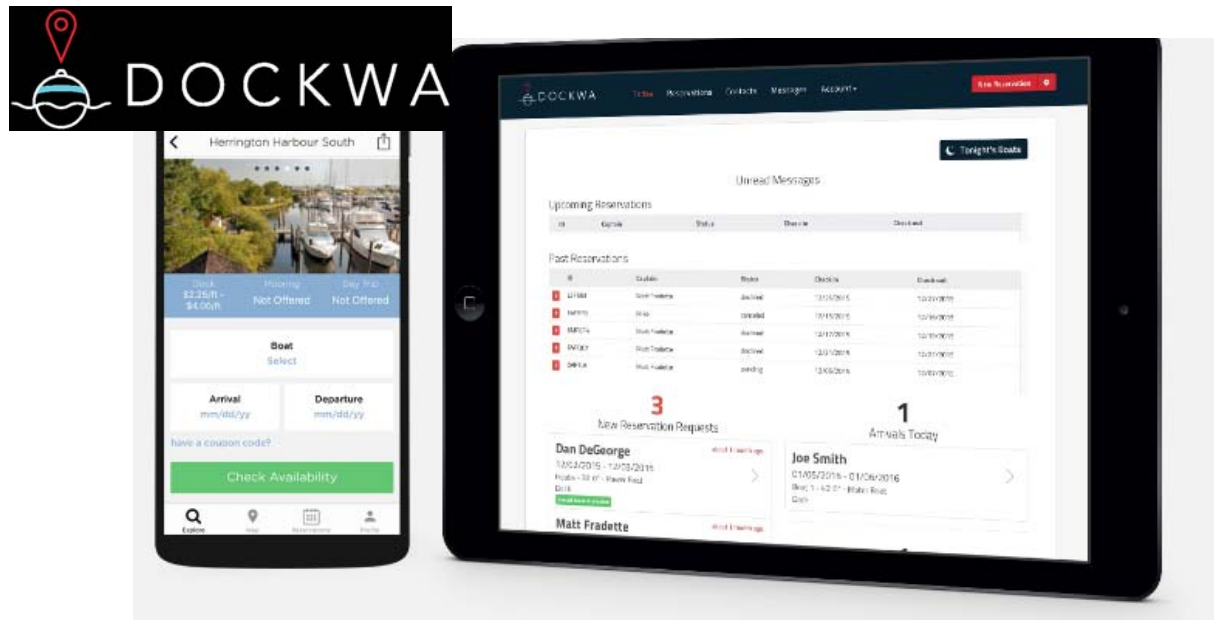
Inventaarinhallinta: koti- ja
vierasvenepaikat

Pilvipalvelu, mobiili- ja verkkoversio

<http://marinacloud.net/en/ifusion-application/>

Satamaoperaattorin työkaluja

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Kaupallinen ratkaisu koti-
ja vierassatamille
(toiminnanohjaus-
järjestelmä)

- Resurssienhallinta
- Sopimusten hallinta
- Asiakashallinta
- Online-varaus,
reaaliaikaisuus

SWELL
ADVANTAGE

Sopii parhaiten suurten
kokonaisuuksien
hallintaan

<http://ahoy.dockwa.com/marinas/products>
<https://dockwa.com/>

Taustaa Seutusatamat-hankkeesta

- Tyypillinen toimintamalli: kunta järjestää perusinfra-alueelle ja vuokraa satama-alueen veneseuralle, joka huolehtii laituri-investoinneista ja palveluiden tuottamisesta.
- Sopimukset tulisi päivittää seudullisesti yhtenäiseen malliin, joilla pyritään luomaan toimivia kumppanuuksia satamien ylläpitoon ja toiminnan kehittämiseen

Esimerkkejä toimijan/verkon tehtävistä:

- liiketoimintasuunnitelman laatiminen
- venepaikkojen varausjärjestelmän kehittäminen ja hinnoitteluperusteiden laadinta – sähköinen digivaraamo
- kumppanuuden rakentaminen veneilijöiden, laivayhtiöiden, maanomistajien, yrittäjien, seurojen jne. kanssa
- palveluiden ja tuotteiden paketoiminen (yhteydet satamista, retkeily, kulttuuri jne.)
- karttapalvelun ylläpito ja kehittäminen
- markkinoinnin, näkyvyyden ja tapahtumiin liittyvän yhteistyön kehittäminen
- hankintayhteistyön mahdollisuuksien selvittäminen
- asiantuntijayhteistyön hyödyntäminen
- eri rahoitusmahdollisuuksien selvittäminen kehittämisen tueksi
- säännöllisten tyytyväisyyskyselyjen toteuttaminen
- yhteistyön rakentaminen suurten vesistöjen varrella olevien muiden kuntien kanssa
- vesistöjen talvikäytön potentiaalin selvittäminen ja lisääminen
- asumisen huomioon ottaminen
- synergia esim. camping-alueiden kanssa

Keskeiset tehtävät toimintamallin tarkastelussa

- Tuotteistus
- Markkinointi
- Myynti: varattavuus/ostettavuus
- Tapahtumat
 - Esim. tapahtumaketjun kehittäminen
- Satamapalvelut/operointi (satamaisännyys)
- Fasiliteettien huolto ja ylläpito
- Investoinnit palvelufasiliteetteihin
- Investoinnit satamainfrastruktuuriin

Tarkastellut toimintamallit

1. Isäntäkuntamalli
2. Verkostomalli
3. Palvelu/alustaintegraattori
4. Infraintegraattori
5. Kehitys/markkinointiyhtiö PPP
6. Infrayhtiö PPP
7. Kehittämisyhdistys ry
8. Sähköinen alusta/digivaraamo yhdistävänä tekijänä
9. Innovaatiokumppanuus
10. Muut yhteiset foorumit

1. Isäntäkuntamalli

- Kunnat sopivat, että tietyt venesatamiin liittyvät järjestämistehtävät annetaan toisen kunnan hoidettavaksi yhden tai useamman kunnan puolesta.
 - Teoriassa tehtävää voisi hoitaa kuntien puolesta kuntayhtymä eli Tampereen Kaupunkiseutu, mikä ei kuitenkaan nykyisellään "istu" kuntayhtymän tehtäväkenttään
- Tehtäviä esim.
 - satamaverkoston infrastruktuurin kehittäminen
 - ylläpidon ja operoinnin organisointi
 - satamaverkosto kokonaisuutena (palvelusatamista retkeilysatamiin ja rantautumispaikkoihin) tai vain tietty osa-alue
 - ylläpidon ja operoinnin organisointi (kilpailutukset)

Vertailukohtia muualta:

- Tyypillisiä esimerkkejä löytyy esim. sote- ja oppilaitossektoreilta, ei varsinaisesti veneilystä.

Toteutettavuus:

- ⇒ Tehtävien ja laajuuden määrittely hankalaa
- ⇒ Hallinnollisesti (sopimukset, resursointi) ja kustannuksiltaan raskas malli
- ⇒ Liiketoimintanäkökulma jää heikoksi

2. Verkostomalli

- Mallin perustana on yhteistyön rakentuminen esimerkiksi teema- tai reittipohjaisesti
- Yhteistyön syvyys voi vaihdella löyhästä sopimuspohjaiseen (aiesopimus yhteistyöstä ja tarvittaessa erilliset sopimukset yksittäisistä toimenpiteistä)
- Kehityshyppäys – toimitaan kuten nyt, mutta yhteinen sähköinen alusta
 - Satamapaikat + vuokravälineet
- Sopimusten päivitys veneseurojen kanssa
- Yhteishankinnat ja yhteiset toimijoiden kilpailutukset

Vertailukohtia muualta:

- PyhäNäsi-pyöräilyreitistö (synergiamahdollisuudet veneilyn ja vesistömatkailun kanssa), kehittämistä ja markkinointia koordinoi Ekokumppanit Oy

Toteutettavuus:

- ⇒ Liiketoimintanäkökulma jää heikoksi
- ⇒ Hallinnollisesti hankala, paljon sovittavaa
- ⇒ Edellyttää koordinoivaa tahoa ja tälle lisäresursseja

3. Monisatamaoperaattori

- Kunnat sopivat erikseen valittavien venesatamien satama-alueiden vuokraamisesta tai myynnistä yksityiselle toimijalle
 - Toimija kilpailutetaan, ja tämä sitoutuu tiettyyn määrään investointeja
- Vuokrasopimukseen voi sisällyttää esim.
 - Vapaavuodet vuokrasta
 - Alennuksen vuokrasta suhteessa investointeihin ("Naantalin malli")
 - Yksinoikeuden liiketoimintaan satamissa
 - Toimija voi siten sopia yksittäisten tai kaikkien sopimukseen sisältyvien satamien palveluntuotannosta/isännöinnistä paikallisten yritysten tai 3. sektorin eli lähinnä veneseurojen kanssa
 - Kausipaikkojen operointia*

Vertailukohtia muualta:

- Varsinaisia yhteishankintana toteutettuja monisatamaoperointeja ei ole tunnistettu, mutta monet toimijat operoivat useita satamia (esimerkkeinä edellä esitellyt Triton Marin s. 38 ja Marinetek s. 39)

Toteutettavuus:

- ⇒ **Nykyisessä veneilyn ja vesistömatkailun kehitysvaiheessa haastava: volyymit ja toisaalta venesatamien yhteydessä olevat palvelut eivät vielä ole riittävällä tasolla kaupallisen toiminnan näkökulmasta**
- ⇒ **Tilanne voi muuttua satamien vetovoimaisuuden ja vesistömatkailun palveluntarjonnan lisääntyessä**

4. Palvelu/alustaintegraattori

- Kunnat sopivat tiettyjen palvelukokonaisuuksien siirtämisestä yksityiselle toimijalle (yhteinen sopimus)
 - Vastaava kuin edellisen sivun monisatamaoperaattori, mutta sisältää vain satamille tuotettavat palvelukokonaisuudet, ei varsinaista satamaoperointia
- Toimija kilpailutetaan, ja tälle maksetaan erillinen hallinnointipalkkio (palvelusopimus kuntien kanssa) toiminnan turvaavana perustulona
- Sopimukseen sisällytetään esim.
 - Sähköisen alustan tarjoaminen venesatamille
 - Myynti ja markkinointi
 - Tuotekehitys ja palvelupakettien kokoaminen

Toteutettavuus:

⇒ Saatava katettua kustannukset – mitä muuta hallinnointipalkkion lisäksi: tapahtumaliput, Särkänniemi-liput?

Vertailukohtia muualta:

- Yhteishankinta-esimerkkejä ei ole tunnistettu veneilyn puolelta.
- Vastaavia ovat esim. kuntien yhteiset tietojärjestelmä-hankinnat, joissa ratkaisun kuntakohtaiset kustannukset vaihtelevat tapauskohtaisesti. Hinnoittelun perustana voivat olla esim. mukana olevien kuntien määrä/väestömäärä, käyttäjien määrä tai liittymämäärä.

5. Infraintegraattori

- Kunnat ulkoistavat satamainfrastruktuurin ylläpidon ja huollon valittujen satamien osalta (yhteinen sopimus)
- Toimija kilpailutetaan
 - Sovelletaan teknisen toimen toimintamalleja
 - Selvitetään elinkaarimallien, hallinnointipalkkion ym. mahdollisuudet

Vertailukohtia muualta:

- Varsinaisesti venesatamien osalta ei vertailukohtia löydetty, mutta yhdyskuntateknisten palvelujen seudullisia hankintoja toteutetaan laajasti eri sektoreilla

Toteutettavuus:

- ⇒ Toiminta on syytä rajata satamainfrastruktuuriin (keskittyminen ko. osa-alueen ammattitaitoon), eikä yhdistää muita teknisen toimen tehtäviä kuten teiden auraus tms.
- ⇒ Tampereen satamatoimisto olisi tässä luonteva toimija. Satamatoimisto on parhaillaan skaalamassa palvelujaan. Vaihtoehtona olisi yksityisen toimijan kilpailuttaminen, jolloin toimijan hoidettavaksi jäisi Tampereen (satamatoimisto) ulkopuolisia kohteita.

6. Kehitys/markkinointiyhtiö (PPP)

- Perustetaan uusi yleishyödyllinen kehitysyhtiö, ”Kaupunkiseudun satama- ja veneilypalvelut Oy”
- Liiketoimintasuunnitelman laatiminen
- Perustajaosakkaina Tampereen kaupunkiseudun kunnat
- Osakkaiksi haetaan myös yksityisiä ja kolmannen sektorin toimijoita
- Yhtiö vastaa satamapalvelujen ja –tuotteiden kehittämisestä ja markkinoinnista
 - Operoinnista erilliset sopimukset (nykyisten sopimusten päivitys, uusien toimijoiden kilpailutus)

Toteutettavuus:

- ⇒ **Hallinnollisesti raskas toteuttaa**
- ⇒ **Kokonaan uuden organisaation perustaminen ja sen rahoitus haasteellista**

Vertailukohtia muualta:

- Suomessa vastaavia ovat lähinnä ylätasolla toimivat seudulliset elinkeino/matkailuyhtiöt, joiden toiminta-ala on laajempi.
- Rajatun kohteen kehittämiseen liittyvät yhtiöt (esim. rakennusalan ja tierakentamisen projektiyhtiöt - eivät yleishyödyllisiä).
- Esimerkki Ranskasta: Compagnie des Ports du Morbihan, kuvaus s. 36.

7. Infrayhtiö

- Perustetaan kunnallinen infrayhtiö, ”Kaupunkiseudun satamainfra Oy”
- Liiketoimintasuunnitelman laatiminen
- Osakkaina Tampereen kaupunkiseudun kunnat
- Osakkaiksi haetaan myös yksityisiä (ja kolmannen sektorin) toimijoita
- Yhtiö vastaa satamainfran ylläpidosta ja kehittämisestä
 - Ylläpidosta ja huollosta erilliset sopimukset (kilpailutus)

Vertailukohtia muualta:

- Vesi- ja jätehuolto ym.

Toteutettavuus:

- ⇒ Raskas malli (valmistelu ja resursointi), kustannusten ja hyötyjen tasapuolisesta jaosta vaikea sopia
- ⇒ Tampereen satamatoimisto on jo olemassa oleva, luonteva toimija

8. Kehittämisyhdistys ry

- Perustetaan yleishyödyllinen yhdistys, jonka tehtävänä on koota teemaan liittyvät toimijat yhteen ja koordinoida kehittämistoimintaa ja suunnata kautta resursseja toiminnan kehittämiseen
 - Jäsenmaksut peruskoordinointiin, erillis- ja hankerahoitus erikseen sovittaviin toimenpiteisiin

Toteutettavuus:

- ⇒ **Toimintavaltuudet ja päätösvalta rajoitettua**
- ⇒ **Vaarana ”sillisalaatti” ja puuhasteluksi jääminen**
- ⇒ **Epävarmaa, saataisiinko kaikkia tarvittavia toimijoita mukaan**
- ⇒ **Ei-kaupallista toimintaa - liiketoiminnallinen hyöty välillinen, jos ollenkaan**

Vertailukohtia muualta:

- Pro Kelkkaniemi ry on Klamilan sataman kehittämisyhdistys Virolahdella. Tarkoituksena on toimia sataman paikallisten ja laadukkaiden palveluiden säilyttämiseksi ja lisäämiseksi, kehittää sataman palveluiden ja työllisyyden yleisiä edellytyksiä sekä edistää lähialueen asukkaiden ja sataman vieraiden viihtyisyyttä. Yhdistys kokoaa ja koordinoi satamasta kiinnostuneiden tahojen yhteistyötä, osallistuu satamaa koskevaan suunnitteluun, tekee selvityksiä, aloitteita ja antaa lausuntoja, järjestää kokouksia, kursseja, keskustelutilaisuuksia, opintomatkoja ja muita tilaisuuksia, harjoittaa tiedotus- ja valistustoimintaa, osallistuu kehittämishankkeisiin sekä toteuttaa itse sataman kehittämistä edistäviä hankkeita.
- Tyypillisiä malleja ovat myös keskustojen kehittämisyhdistykset sekä seudulliset Leader-ryhmät ja niiden taustayhdistykset.

9. Sähköinen alusta/digivaraamo yhdistävänä tekijänä

- Hankitaan yhteishankintana sähköinen alusta vierasvenepaikoille ja palvelujen hankinnalle
 - Teknisestä ylläpidosta vastaa kilpailutettu järjestelmäntarjoaja
 - Sisällöntuotannon vastuu satamilla (vaihtoehtona palveluntarjoaja, joka hoitaa sekä teknisen ylläpidon ja kehityksen että sisällöntuotannon koordinoinnin, vrt. palvelu/alustaintegraattori)
- Venepaikkojen varaus ja maksaminen
- Muu sisältö: aktiviteetit, palveluntarjonta
- Liittymäpinnat Visit Tampereeseen, Järvikeskukseen

Vertailukohtia muualta:

- Matkailun sähköiset myyntijärjestelmät, joissa mukana useita kuntia (esim. Lahti Regionin ylläpitämä Visit Lahti: <http://book.visitlahti.fi>)

Toteutettavuus:

- ⇒ Kuka maksaa (kunnat/satamaoperaattorit/loppuasiakkaat)? Tehdäänkö itse vai valmis? Kuka hallinnoi ja operoi?
- ⇒ Vaatii kytkeytymistä laajempaan kokonaisuuteen, jotta toiminta olisi kestävä ja alustalla riittävästi tarjontaa

10. Innovaatiokumppanuus

- Esim. jos halutaan kehittää uudentyyppinen palveluintegraattorin/satamaoperoinnin malli satamakokonaisuudelle
 - Jos ei pystytä tarkasti määrittelemään, mitä halutaan (eikä markkinoilla ole vielä saatavissa ”valmista ratkaisua”) ja halutaan kehittää jotain uutta ja innovatiivista. Hankintalaissa innovaatio on määritelty kohtalaisen väljästi (matala kynnyks).
- Toteutus vaiheistettuna
 - Esim. alussa kehitys/innovointi-> pilotointi -> pilotoinnin perusteella kumppaneiden karsinta ja toteuttajan valinta.
- Korvaukset maksetaan vaiheiden mukaisesti. Jos korvauksen määrittely etukäteen on vaikeaa, voi ottaa mallia allianssikumppanuuksista – hintakriteeriksi palveluntuottajan vaatima kate (palveluntuottaja pystyy määrittelemään sen tarjousvaiheessa).

Toteutettavuus:

- ⇒ **Hankkeistettava ja resursoitava (esim. kuntien yhteistyösopimus ja kuntayhtymä koordinaattorina)**
- ⇒ **Voi olla mahdollinen myöhemmässä vaiheessa (esimerkiksi monisatamaoperaattorin hakemiseksi)**

Vertailukohtia muualta:

- Viimeaikaisia esimerkkejä Hilmasta: Helsingin kaupunginkanslia: Robotiikka- ja keinoälyratkaisut Helsingin kaupungin keskustakirjastoon; Opetus- ja kulttuuriministeriö : Harrastuspassin toteuttaminen

11. Muut yhteiset foorumit

- Yhteistyön rakentaminen suurten vesistöjen varrella olevien muiden kuntien kanssa
- Matkailun kokonaisvaltainen kehittäminen
- Saavutettavuus, liikkumispalvelut: satamista ja satamiin

Toteutettavuus:

⇒ Yhteistyön laajentaminen kaikissa tapauksissa

- Infrapalvelut ∞ matkailu – Visit Tampere ∞ Smart Tampere ∞ Business Tampere
- Veneily- ja vesistömatkailuteeman esille nosto: alueiden väliset yhteistyöfoorumit ja kehittämishankkeet

Lähtökohdat

- Esitämme toteutusmalliksi edellä esitettyjä vaihtoehtoja yhdistävää hajautettua mallia, jossa **toiminnot rakentuvat vaiheistetusti nykyisten ja Järvikeskuksen osalta suunnitteilla olevien toimijoiden varaan.**
- Keskeistä: **vieraspaikkojen ja niiden varausjärjestelmän alustaoperaattorina Järvikeskus, infraoperaattorina Tampereen satamatoimisto. Infran operoinnissa lähdetään liikkeelle valitsemalla kaupunkiseudulta ensi vaiheessa 5-10 satamaa, jotka brändätään tavoitteena yhtenäinen taso ja laatu: Lakeland PyhäNäsi.**
 - Kausipaikkojen vuokraus muodostaa merkittävän tulonlähteen infraoperaattorille.
 - Alkuvaiheessa vierassatamapaikkojen operoinnissa painottuu kustannusten kattamisen periaate. Myöhemmässä vaiheessa satamien palveluoperoinnin kaupallinen potentiaali voi kasvaa veneilyn, vesillä liikkumisen sekä vetovoimaisen tuote- ja palvelutarjonnan lisääntyessä.
- Satamatoimiston parhaillaan kehrittelemä digivaraamo kattaa Tampereen kausipaikat.
 - Satamatoimiston näkemyksen mukaan kausipaikkojen hintaan tulee sisällyttää päiväkäynnit kaupunkiseudun vierasvenelaitureissa.
- Vieraspaiikkojen varaamiseen on satamatoimiston kanssa käytyjen keskustelujen perusteella järkevintä kehittää erillinen digitaalinen järjestelmä ja yhdistää siihen myös tietoa palveluntarjonnasta sekä digitaalinen karttaratkaisu.
 - Tämä edellyttää kunnilta erillistä taloudellista panostusta järjestelmäkehitykseen.
- Vieraspaiikkojen hintataso tulisi ainakin alkuvaiheessa pitää alhaisena, lähtökohtana kustannusten kattaminen.

-> **Suurin hyöty alueelle koituu kasvaneesta vetovoimasta ja lisääntyneestä palvelujen käytöstä**

Esitys toimintamalliksi

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

SATAMAINFRAN YLLÄPITO JA KEHITTÄMINEN

Satamatoimisto

VEINEILYN JA VESISTÖMATKAILUN INFRAN KEHITTÄMINEN

Kaupunkiseudun infrapalvelujen
työryhmä
Kuntien elinvoimapaalvelut sekä
tekniset, kulttuuri-, liikunta- ja
vapaa-ajan toimet
Virkistysalueyhdistys

VESISTÖMATKAILUN KEHITTÄMISEN KOORDINOINTI

Perustettava
koordinaatioryhmä

SÄHKÖISEN ALUSTAN OPEROINTI

Järvikeskus

SATAMIEN BRÄNDÄYS

Lakeland PyhäNäsi:
5-10 pilottisatamaa

TUOTTEIDEN KOKOAMINEN JA MARKKINOINTI

Visit Tampere koordinoi
Järvikeskus (oma paletti)

TUOTEKEHITYKSEN AKTIVOINTI JA TUKI PAIKALLISESTI

Kuntien kehitysyhtiöt
/elinkeinotoimet

Toimijoiden tehtävät

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

SATAMAINFRAN YLLÄPITO JA KEHITTÄMINEN

SATAMATOIMISTO INFRAOPERAATTORINA

- Infran ylläpito ja kehittäminen: satamarakenteet, vesialueen hoito, huoltotyöt talvisin sekä myös hulevesi- ja pienvesistöasiat (sovitaan infraryhmän kanssa)
- Palvelun tarjoaminen kunnille ja yrityksille
- Hankintayhteistyö ja älysatamaratkaisujen kehittäminen
- Liikkeellelähtö brändisatamista

VEINEILYN JA VESISTÖMATKAILUN INFRAN KEHITTÄMINEN

KAUPUNKISEUDUN INFRAPALVELUJEN TYÖRYHMÄ

- Kuntayhteistyö (opastus, reitistöt ym.)

ELINVOIMAPALVELUT

- Kuntakohtainen perusinfran kehittäminen

KUNTIEN TEKNISET TOIMET

- Ylläpito ja toimeenpano

KUNTIEN KULTTUURI-, LIIKUNTA- JA VAPAAIKATOIMET, VIRKISTYSALUEYHDISTYS

- Kuntien olemassa oleva tarjonta (rantautumiset, uimarannat, museot, tapahtumat)

FCG

VESISTÖMATKAILUN KEHITTÄMISEN KOORDINOINTI

- Perustetaan koordinaatioryhmä, koollekutsujana Tampereen kaupunkiseutu. Kokoonpano: Visit ja Business Tampere, risteilytoimija, 3. sektorin sekä matkailuyritysten edustaja, Ekokumppanit. Koordinoi satamabrändäystä ja ylimaakunnallista yhteistyötä vesistömatkailussa. Myös rahoitusasiat.
- Tapauskohtaisesti kunnista infrapalvelut, kaavoitus ym. mukaan valitun teeman ympärille

SÄHKÖISEN ALUSTAN OPEROINTI

JÄRVIKESKUS ALUSTAOPERAATTORINA

- Sähköinen varausjärjestelmä: kartta, venepaikan varaus (vieraspaikat), aktiviteetit
- Aktiviteettien osalta integrointi Visit Tampereen Bokun-alustaan
- Varaus- ja jonotilanne älykkään satamainfran kautta (sensorit ym.)
- Alustan operointi omin voimin tai palveluhankintana

SATAMIEN BRÄNDÄYS: Lakeland PyhäNäsi

- Valitaan pilottikohteeksi 5-10 satamaa, joissa satamarakenteet ovat erityisesti kunnossa.
- Vaatii saman infraoperaattorin -> tason ja laadun säilyminen
- Lakeland PyhäNäsi-brändin rakentaminen

MATKAILUTUOTTEIDEN KOKOAMINEN JA MARKKINOINTI

VISIT TAMPERE KOORDINAATTORINA

- Päivittää ja koordinoi tuotteiden kokoamisen
- Kouluttaa ja markkinoi
- Auttaa, että löytyy yksityinen toimija, joka rakentaa paketit ja myös myy (pienemmät yritykset eivät myy)

TUOTEKEHITYKSEN PAIKALLINEN AKTIVOINTI

KUNTIEN KEHITYSYHTIÖT/ ELINKEINOTOIMET

- Yritys- ja rahoitusneuvonta
- Julkisvetoiset kehittämishankkeet

Toimintamallin vaihe 2: monisatamaoperaattori

- Kun valitut satamat on brändätty ja muukin kehitystyö edennyt, on paremmat edellytykset etsiä vierassatamille monisatamaoperaattoria.
- Operaattori velvoitetaan ottamaan käyttöön yhteinen vieraspaikkojen varausjärjestelmä sekä tekemään tiivistä yhteistyötä Järvikeskuksen kanssa.
- Tehtäviä:
 - ”Alueisäntänä” toimiminen satamissa
 - Satamapalvelujen tuottaminen
 - Palvelukonseptien kehittäminen
 - Oheispalvelujen kytkentä satamien tarjontaan
 - Satamien markkinointi ja niiden palveluiden myynti veneilijöille ja muille kohderyhmille
- Myös innovaatiokumppanuus (uuden hankintalain menettely) on mahdollinen toteutustapa monisatamaoperaattorin hankkimiseksi, mikäli haluttu toimintamalli sisältää innovatiivisia osa-alueita.

Esimerkkejä muualta:
<http://www.mpnetwork.eu>
(Italia)

Toimijat ja roolit kehittämiskokonaisuudessa

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Tampereen satamatoimisto

- Infraoperaattori
- Liikkeellelähtö brändättävistä satamista
- Palvelujen skaalaus ja tarjoaminen kunnille ja yrityksille

Veneseurojen mahdollisuudet

- Satamaoperointi
- Tapahtumien järjestäminen
- Jäsenten sekä veneilyharrastuksen aktivointi
- Turvallisuusohjeiden viestiminen

Muut yhdistykset

- Tapahtumien ja kilpailujen järjestäminen ympärivuotisesti
- Yhteistyö reitistöjen ja retkeilyn fasilitteettien kehittämisessä

Järvikeskus

- Portti järvelle
- Järvimatkailun tarjonnan kokoaja ja markkinoinnin keihäänkärki
- Talvitoimintojen keskittymä

Tampereen kaupunkiseutu ja kuntayhteistyö

- Veneilyinfran kehittämisen koordinointi (monialaisuus)
- Opasteet ja veneilyreitit
- Asumisen ja veneilyn yhdistävät vyöhykkeet

Kunnat

- Ruohonjuuritason aktivointi ja tuki toimijoille
- Veneilyn perusinfran kehittäminen ja ylläpito
- Mahdollistava kaavoitus

Yksityiset satamapalveluoperaattorit

- Liikkeellelähtö brändätystä satamaketjusta
- Erikoistuneet operaattorit (esim. Triton Marin, Marinetek, karavaanarialueiden operaattorit, uudentyyppiset toimijat)

Visit Tampere Oy

- Matkailun tuotekehityksen ja markkinoinnin koordinointi, alueen matkailu-markkinointi

Business Tampere (seudullinen), Smart Tampere, koulutus- ja tutkimuslaitokset, Ekokumppanit

- TKI-yhteistyö ja -hankkeet

Matkailu- ja vapaa-ajan palveluntarjoajat, muut kaupalliset toimijat

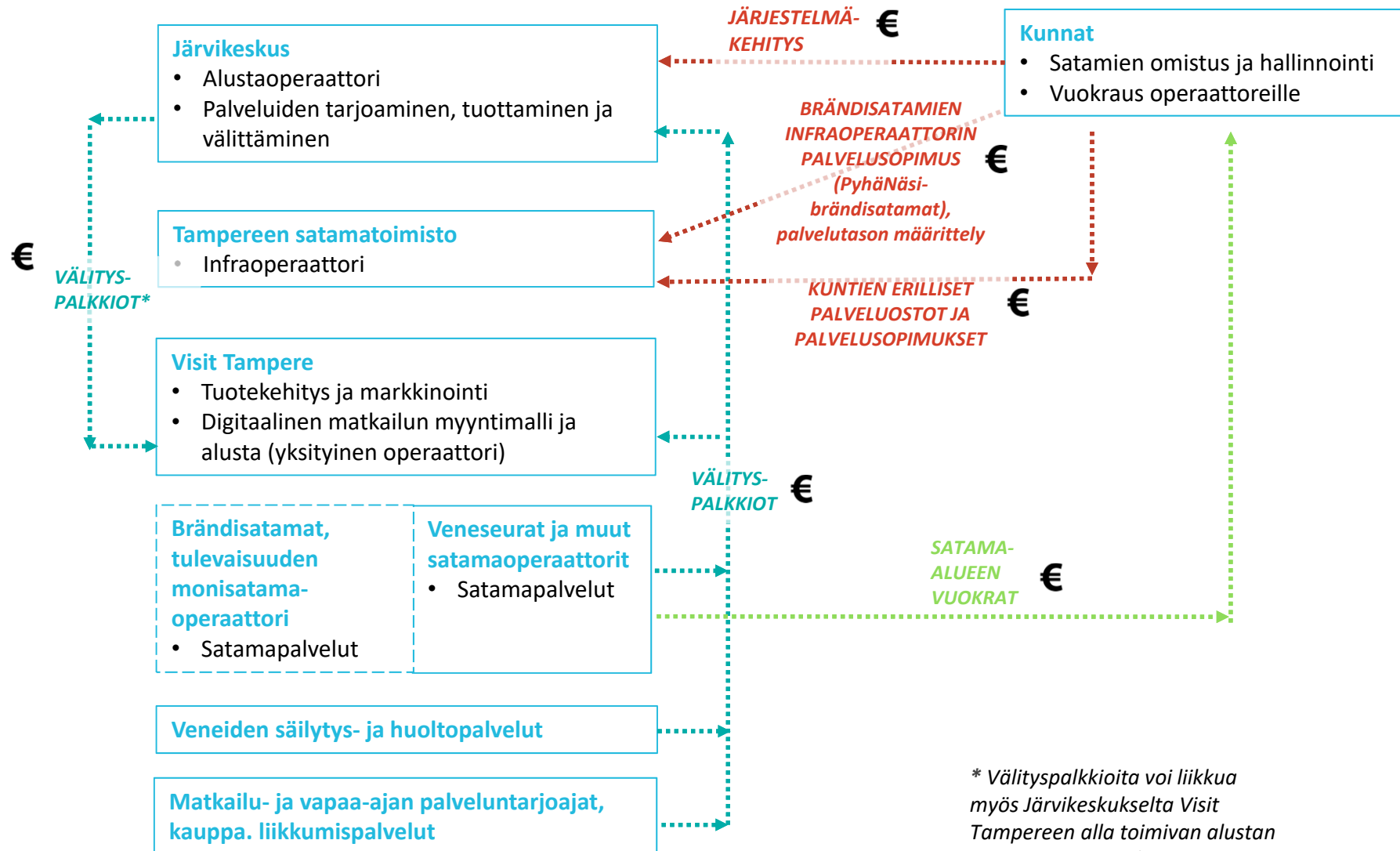
- Tuotteiden ja palvelujen paketointi myyntikuntoon (ml. sähköiset kanavat)
- Yhdistelmätuotteet, ristiinmyynti

Brändisatamien ketjun kehittäminen – Lakeland PyhäNäsi

NYKYTILA	TAVOITTEET: PERUSTA	TAVOITTEET: EXTRA
• Valitaan kaupunkiseudun I/II-luokan satamista 5-10 brändättävää satamaa • Valittavien satamien tulisi sijaita sopivien välimatkojen etäisyydellään toisistaan, jotta ne muodostaisivat luontevan veneilyreitit	• Laatuluokka I, yhtenäinen laatu- ja palvelutaso • Yhteinen infraoperaattori • Yhteinen sähköinen alusta/varausjärjestelmä käytössä • Viihtyisyyden kehittäminen • Fasilitteettien ja monipuolistaminen sataman alueella monikäyttöisyyden ja palvelujen kehittäminen (veneilijät ja muut käyttäjäryhmät) • Helposti vesille –tarjonnan kehittäminen • Ympäröivä palveluntarjonta esillä näkyvästi	• Tapahtumaketjun kehittäminen • Ympäristösertifioinnin/merkin hakeminen • Tulevaisuuteen varautuminen: sähköveneiden latauspisteet • Terassimaiset laituripaikat • Liikenne- ja liikkumispalvelujen kokeilut • Älyteknologioiden ja energiatehokkuuden testaukset ja pilotit

Miten raha liikkuu: organisoiduminen

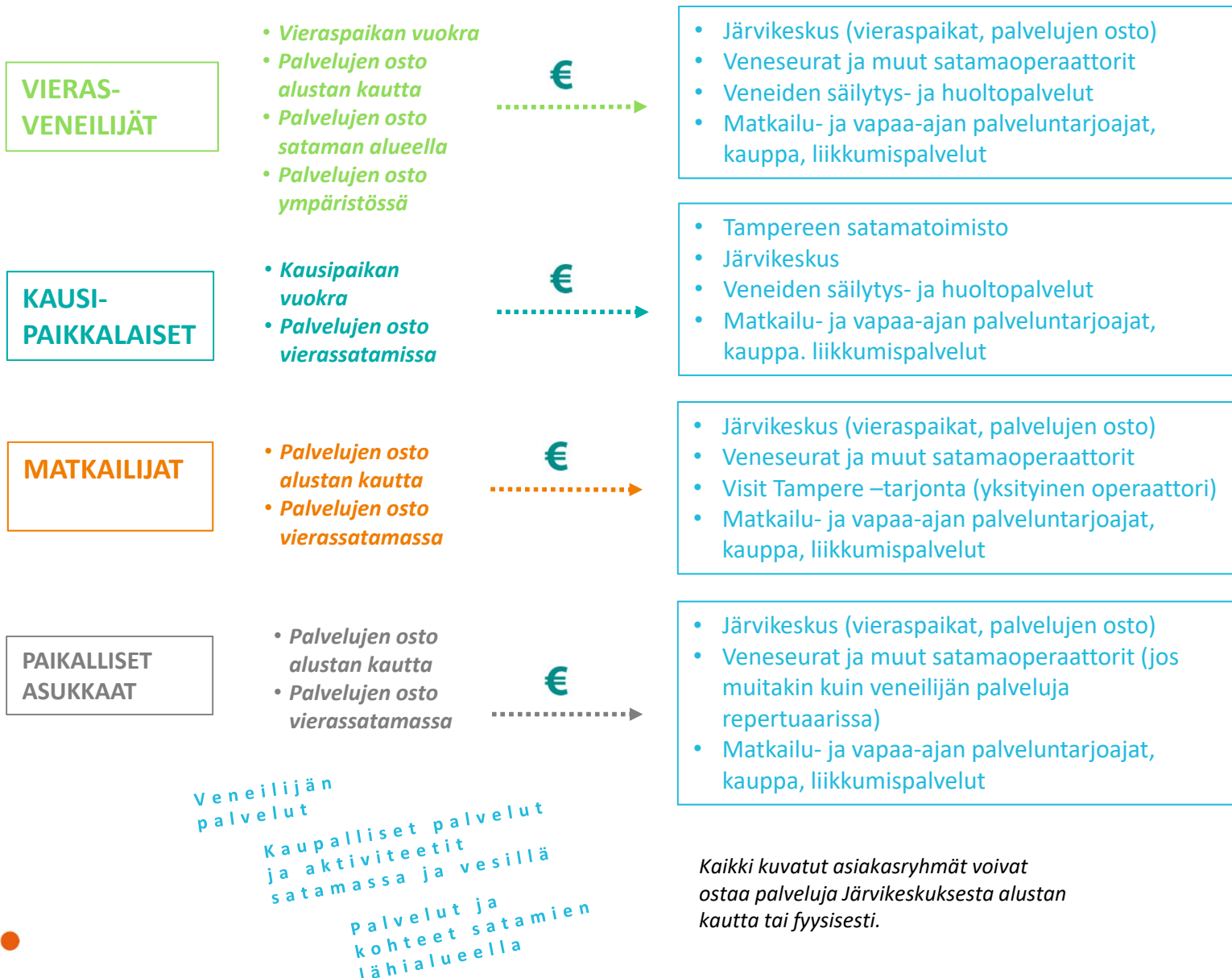
TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

* Välityspalkkioita voi liikkua myös Järvikeskukselta Visit Tampereen alla toimivan alustan hyödyntämisestä (lisänäkyvyys tuotteille).

Miten raha liikkuu: potentiaali asiakasryhmittäin

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Toteutettavuuden arviointi

PROOF OF CONCEPT	ARVIO TOTEUTETTAVUUDESTA
Liiketoimintapotentiaali	• Alkuvaiheessa potentiaali pieni, toiminta edellyttää kuntien rahoitusta (budjettirahoitus/palvelusopimukset) + Myöhemmässä vaiheessa potentiaali kasvaa (vetovoiman ja kysynnän kasvu, parantunut fyysinen ja digitaalinen saavutettavuus, palveluntarjonnan volyymit) • Liiketoimintapotentiaali riippuu myös toimijan tahtotilasta kehittää, koordinoita ja myydä satamapalveluiden lisäksi muita palveluita
Tekninen toteutuskelpoisuus	+ Brändättäville satamille yhteinen infraoperaattori: laatu, ratkaisujen skaalautuvuus • Haasteena on muun veneilyn ja järvimatkailun infrastruktuurin harmonisointi (kuntien sitoutuminen ja resurssit). Liikellelähtöä helpottaa rajaus: keskitytään aluksi brändättäviin satamiin – malli, joka synnyttää myöhemmässä vaiheessa imua ja liittymishalukkuutta muillekin.
Ekologinen kestävyys	+ Liikenne- ja liikkumispalvelujen kehittäminen + Älysatamaratkaisut, uusiutuva energia, sähköveneet jne. + Uusien rakennusten ja tilojen suunnittelu monikäyttöisiksi
Paikallisen kulttuurin elinvoima ja ihmiset	+ Viihtyisyyttä, toimeliaisuutta, työpaikkoja + Lisää palveluntarjontaa ja tekemistä vesistöjen äärellä ja vesillä + Hyvinvointi- ja terveysvaikutukset, asumisviihtyvyys + Paikallista osaamista ja tuotantoa • Tarvitaan myös uusia toimijoita, haasteena löytäminen
Kaupunkiseudun ja kuntien näkökulma	+ Hajautetussa mallissa ei sisäistä kilpailua + Ei uusia organisaatioita • Kustannussäästöjä ja lisäresursseja operointia keskittämällä sekä teema/tapauskohtaisen yhteistyön (hankinnat) ja ulkopuolisen kehittämisrahoituksen kautta

Toimenpide	Merkitys ja vastuu
Liiketoimintasuunnitelman laatiminen	Järvikeskuksen toimija. Myöhemmässä vaiheessa monisatamaoperaattori (satamapalvelut), liikkeellelähtö brändätyistä satamista.
Venepaikkojen varausjärjestelmän ja hinnoitteluperusteiden kehittäminen (digivaraamo)	Kausipaikat: Tampereen satamatoimisto Vieraspaikat: Järvikeskus
Operointisopimusten päivitys veneseurojen kanssa seudullisesti yhtenäiseen malliin	Kunnat (tarkastelun alle samassa yhteydessä kun avataan keskustelu digivaraamoon mukaantulosta, mukana Järvikeskus, toteutus voi olla vaihteellinen ja tarvelähtöinen).
Kumppanuuden rakentaminen veneilijöiden, laiva-yhtiöiden, maanomistajien, yrittäjien, seurojen jne. kanssa	Järvikeskus, satamatoimisto, vesistömatkailun koordinoitiryhmä
Palveluiden ja tuotteiden paketoiminen	Järvikeskus (järvimatkailuaktiviteetit); Visit Tampere
Karttapalvelun ylläpito ja kehittäminen	Järvikeskus/kunnat ja yritykset
Markkinoinnin, näkyvyyden ja tapahtumiin liittyvän yhteistyön kehittäminen	Visit Tampere, Järvikeskus, satamaoperaattorit, tapahtumatoimijat (ml. 3. sektori), kunnat mahdollistajina
Hankintayhteistyö	Tampereen satamatoimisto/Tampereen kaupunkiseutu (laajempi yhteistyö mahdollistaa paremmin myös elinkaari- ym. mallit); asiantuntijapalvelut.
Asiantuntijayhteistyön hyödyntäminen	Asiantuntijoiden kutsuminen ryhmien kokouksiin; erilliset kehittämishankkeet
Eri rahoitusmahdollisuuksien hyödyntäminen	Julkisvetoiset kehittämishankkeet, yrityshankkeet, PPP-yhteistyö.
Säännöllisten tyytyväisyyskyselyjen toteuttaminen	Satamainfra ja peruspalvelut: Tampereen satamatoimisto. Palvelut: Järviluontokeskus/sähköinen alusta
Yhteistyön rakentaminen suurten vesistöjen varrella olevien muiden kuntien kanssa	Visit Tampere, Lakeland-hanke, vesistömatkailun koordinaatioryhmä.
Vesistöjen talvikäytön potentiaalin lisääminen	Kiintopisteinä Järvikeskus, jäällä liikkuminen, elämykset. Uusien toimijoiden haku ja nykyisten toimijoiden kasvattaminen.
Asumisen huomioon ottaminen	Asumisen ja veneilyn yhdistäminen: infrapalvelujen työryhmä
Synergia camping-alueiden kanssa	Karavaanarialueen operoija potentiaalisena satamaoperaattorina. Palvelutarjonnan yhdistelmät, monikäyttöiset tilat, ympärivuotiset aktiviteetit

Tiekartta ja vaiheistus

LIIKKEELLE- LÄHTÖ 2019-2020

- Alustaoperaattorin valinta
- Infraoperaattorin valinta
- 5-10 brändättävän sataman valinta
- Vesistömatkailun koordinaatioryhmän perustaminen

JALKAUTUS JA KEHITYS 2020-2025

- Tuote- ja palvelutarjonnan paketointi ja kokoaminen
- Sähköisen alustan kehittäminen ja käyttöönotto (palvelukartta, vierasvenepaikat, muu tarjonta ja aktiviteetit)
- Satamaverkoston kartallistaminen
- Satamien brändäys
- Markkinointi
- Aloitteellisuus yhteistyössä Pirkanmaan ja vesistöalueen muiden kuntien kanssa

PIDEMMÄSSÄ JUOKSUSSA

- Kaupallisen monisatamaoperaattorin haku: brändätyt satamat tarjottimella

Toimenpidesuunnitelma

Liikkeellelähtö (Tampereen kaupunkiseutu + infrapalvelujen työryhmä)

-
- Kuntajohtajat
 - Seutuhallitus
 - Kuntakäsittelyt
 - Neuvottelut Satamatoimiston ja Järvikeskuksen (tässä vaiheessa Ekokumppanit) kanssa
 - Brändättävien pilottisatamien valinta
 - Etenemissuunnitelma (koordinaatioryhmä)
 - Esitys kunnille
 - + Vesistömatkailun koordinaatioryhmän perustaminen

Jalkautus ja kehitys

-
- Satamien brändäys (Satamatoimisto, Järvikeskus; venematkailun koordinaatioryhmä)
 - Tuotteiden paketointi ja kokoaminen (Järviluontokeskus, Visit Tampere, ruohonjuurityö ja hankkeet kunnissa)
 - Sähköisen alustan kehittäminen ja käyttöönotto (palvelukartta, vierasvenepaikat, muu tarjonta ja aktiviteetit), muun tarjonnan osalta integrointi myös Visit Tampereen alustaan
 - Markkinointi (vetureina Järvikeskus, Visit Tampere)

Pidemmässä juoksussa

-
- Monisatamaoperaattorin haku brändätyille satamille (niille, joilta operaattori puuttuu)
 - Valmistelu: liiketoimintakonseptit ja markkinointiaineisto (Tampereen kaupunkiseutu organisoii)
 - Operaattorihaku (Tampereen kaupunkiseutu organisoii)
 - Liiketoimintasuunnitelma (satamaoperaattori)

Täydentäviä kehittämistoimenpiteitä ja hankeaihioita

KESKEISIÄ YHDESSÄ KEHITETTÄVIÄ ASIOITA

- Kansalaisopistoihin veneilytaitojen ja kalastuksen kursseja
- Kunnat miettimään yhdessä, minne saunalauttoja ohjataan ja mitkä ovat niiden osalta yhteiset käytännöt
- Hyvien talvisäilytyspaikkojen kehittäminen ja osoittaminen yhteistyössä yrittäjien kanssa

AIHIOITA KEHITTÄMISHANKKEIKSI

- Järvimatkailun teemat ja reitistöt, uudet tuotteet, yhteismarkkinointi, toimijoiden kansainväliset valmiudet (julkisvetoinen hanke)
- Älysatamaratkaisut (Satamatoimisto ja Smart Tampere), kytkentä turvallisuuteen
- Liikkumispalvelut (Smart Tampere, yritykset)
- Vesikulkuneuvojen energiatehokkuus, sähköveneitä, aurinkopaneeleja, uudentyyppisiä risteilyaluksia, kestävä kehitystä, innovaatioiden pilotointia ja testausta (Business Tampere, Smart Tampere, yritykset)

Rahoitusmahdollisuuksia

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

TUOTE- JA PALVELUKEHITYS

Julkisvetoiset kehittämishankkeet

Rakennerahastot, maaseutuohjelma, kalatalousrahasto
Toimintaympäristön kehittämisavustus (ELY-keskus)

Yritykset

Yrityksen kehittämisavustus (ELY-keskus)
Maaseutuohjelman yrityshanke (maaseudun yritykset ohjelma-alueelta), myös yritysryhmähankkeet
Business Finland (myös yritysryhmien hankkeet)
Finnveran lainat

3. sektori

Maaseutuohjelman yleishyödyllinen kehittämishanke
Joukkorahoitus (esim. Mesenaatti.me)
Business Finland voi joissain tapauksissa tulkita toimijan pk-yritykseksi, jos tavoite on bisneslähtöinen eikä yleishyödyllinen

DIGITALISAATIO

ESR – osaamisen kehittäminen, koulutus
Maaseutuohjelma (Leader), ELY-keskuksen kehittämisavustus, Leader-ryhmät myöntävät tukea myös maaseudun mikro- ja pienten matkailuyritysten koulutukseen
Business Finlandin innovaatioaseteli sekä Kiito-rahoituspalvelu, johon sisältyy myös digiboosti-rahoitus (yrityksille)
OKM:n digitalisointiavustukset, Museoviraston avustukset yhteisöjen kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön liittyviin digitointihankkeisiin

GREEN & SMART –KEHITYSTYÖ JA INVESTOINNIT

Julkisvetoiset kehittämishankkeet

(Smart Tampere, Business Tampere, kunnat, kuntayhtymä)
EU:n erillisohjelmat ja muut eurooppalaiset temaattiset/verkosto-ohjelmat (esim. Horizonin yhteiskunnalliset haasteet)
Pohjoismaiset ohjelmat (esim. Nordic Innovation)
Business Finland: Innovatiiviset julkiset hankinnat (kunnille ja kuntayhtymille), lisäksi julkiset toimijat voivat osallistua tiettyihin ohjelmiin. Tutkimuslaitoksilta edellytetään verkottumista yritysten kanssa.

PERUSINVESTOINNIT

Julkisvetoiset kehittämishankkeet

ELY-keskuksen investointiavustus
Toimintaympäristön kehittämisavustus (ELY-keskus), osana kehittämistä
Joukkorahoitus (esim. Groundfunding.fi kiinteistöihin)

Yritykset

Yrityksen kehittämisavustus investointeihin (ELY-keskus)
Maaseutuohjelma (maaseudun yritykset ohjelma-alueelta)
Business Finlandin ohjelmat (korvamerkittyä rahoitusta ohjelman teemalle)
Joukkorahoitus (esim. Groundfunding.fi kiinteistöihin)
Finnveran lainat

3. sektori

Maaseutuohjelma, yleishyödylliset investoinnit
Joukkorahoitus (esim. Mesenaatti.me)

MUITA ERITYISRAHOTUSSLÄHTEITÄ

Sitran rahoitus kehittämishankkeisiin
Metsäsäätiö (puurakentaminen)
Kuntarahoitus
ESIR (Euroopan strategisten investointien rahasto), EEEF (European Energy Efficiency Fund)
Erilliset sinisen talouden rahoitushaut (MMM jne.)

Tähtäimessä merkittävät elinvoimavaikutukset

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

ALUETALOUS JA LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUDET

- Kasvun perustana ovat:
 - ↗ Lisääntyvä veneily ja vesistömatkailu (palveluverkoston kehittyminen ja parantunut saatavuus)
 - ↗ Kasvava palvelujen käyttö palvelevissa venesatamissa, niiden ympäristössä ja hotspoteissa venereittien varrella
 - ↗ Palvelutarjonta, joka mahdollistaa helpon vesille pääsyn kaupunkiseudun asukkaille, vierailijoille ja Tampereen kv-turistivirroille (risteilyt, vene- ja välinevuokraus, ohjelmapalvelut ja aktiviteetit)
- Kaupunkiseutu ja sen yritykset hyötyvät lisääntyneestä vetovoimasta ja palvelujen käytöstä. Hyödyt realisoituvat kasvuna matkailu-, vapaa-ajan ja muiden palvelualan yritysten liikevaihdossa, työpaikkojen määrässä sekä kuntien verotuloissa.
- Lisäksi kausipaikkojen vuokrat muodostavat merkittävän tulonlähteen kunnille ja mahdollistavat osaltaan panostukset infrastruktuurin kehittämisen.

HYVINVOINTI JA VETOVOIMA

- Kaupunkiseudun asukkaiden tietoisuus kuntien virkistysympäristöstä ja sen mahdollisuuksista nousee uudelle tasolle.
- Aktiviteetit vesistöjen ääressä ja vesillä vaikuttavat myönteisesti ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen ja parantavat asuinympäristön viihtyisyyttä.
- Kehittyvä veneily ja vesistömatkailu kirkastavat osaltaan kaupunkiseudun profiilia vetovoimaisena asumisen ja matkailun kohteena.

VIHREYS JA HIILINEUTRAALIUS

- Vesillä liikkuminen lihasvoimin tai purjehtien on lähtökohtaisesti ekologista ja luonnonläheistä toimintaa.
- Myös moottorikäyttöiset vesikulkuneuvot muuttuvat yhä vihreämmiksi uusien teknologioiden levitessä (sähköveneet, veneiden aurinkopaneelit, vesi- ja jätehuollon cleantech jne.).

Vaikutusten arviointi veneilyn ja vesiliikenteen osalta

- Nykytilan osalta vesiliikenteen, veneilyn* sekä venevuokrauksen (saapuneet matkailijat ja kaupunkiseudun asukkaat) osuus arvioidaan vuositasolla 24 M€:n arvoiseksi, jonka välitön vuositason työllistävä vaikutus on arviolta 209 henkilötyövuotta ja verotulot 1,8 M€.
- Vuoteen 2030 mennessä aluetalouteen kohdistuvan liikevaihdon arvioidaan kasvavan vuositasolla vähintäänkin 28,5 M€:oon, jonka työllistävä vaikutus on 240 henkilötyövuotta ja verotulovaikutukset 2,2 M€.
- Vaikutusten arviointi on tehty suuntaa-antavalla tasolla hyödyntäen FCG:n kehittämää SYVA-mallia, jolla voidaan mallintaa panos-tuotos-malliin perustuen aluetalouteen kohdistuvia työllisyysvaikutuksia.
- Kasvu voi olla huomattavasti suurempaakin matkailun, päiväkävijävolyyymien ja asukasmäärän kasvuun perustuen, mikäli veneilyn ja vesistömatkailun infrastruktuuriin ja palvelujen kehittämiseen panostetaan rohkeasti sekä kunnissa että alueen yrityksissä.**
- Myös kehittävä ja helpommin ostettavissa oleva palvelujen ja aktiviteettien tarjonta voi tuoda lisänsä kasvuvolyymeihin.**

	Nykytila	Arvio 2030
Liikevaihto, €/vuosi	24 M€	28,5 M€
Työllisyys, htv/vuosi	209	240
Verotulot, €/vuosi	1,8 M€	2,2 M€

*Veneilijät käyttävät rahaa veneilypalveluiden, huollon yms. lisäksi myös kaupan ostoksiin, polttoaineeseen, ravitsemuspalveluihin, viihde- ja virkistyspalveluihin sekä muihin palveluihin. Nämä sisältyvät yllä olevaan arvioon.

Kasvun rakennuspuita

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

